

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐπὶ κατ' ἑξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὸν εἰς τὴν χάραν ἡμετέρας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οὐνευμένειου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ὡς εὐαγγέλιον ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτήσια δραχμῆς 100. Ἐξέμνητος 3ρῶν 55. Τριμηνίως 3ρῶν 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γράσεια διατμ. 50.— Ἀμερικήσ ὑλλόρηια 4.— Ἀγγλίας καὶ ἑλων ἔν γένει τῶν Ἀλλῶν Κρατῶν σελλήνια 10.

Ἐξέμνητοι καὶ Τριμηνίως ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συγδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐοδηήτους μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐδριπίου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρκάκειον.

Περίοδος Β'—Τόμος 3705

Ἐν Ἀθήναις, 14 Ἰουνίου 1930

Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 28

Ἡ ΤΑΦΟΠΕΤΡΑ

ΑΛΘΗΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Μιά γλυκεῖα φθινοπωρινή βραδυά, ἡ οἰκαγένεια ἐνός καλοῦ ἀνθρώπου ἦταν μαζεμένη στὴν αἴθουσα τοῦ ἰσογείου. Ἡ λάμπα ἦταν ἀναμμένη πάνω στὸ τραπέζι, ἀλλὰ τὰ παράθυρα ἦταν ὀρθάνοιχτα. Ὁ ἀέρας εἶχε μιὰ εὐχάριστη δροσιά καὶ μωσκομύριζε ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ κήπου πού τὸν ἐφώτιζε τὸ χρυσοῦ σεληνόφωτος.

Ἦρθε ἡ συζήτηση γιὰ μιὰ μεγάλη καὶ παλιὰ πλάκα, πού βρισκόταν στὴν αὐλή, κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ μαγειριοῦ. Ἡ οἰκονόμος πῆγαινε κι' ἀκόνιζε ἐκεῖ τὰ τραπεζομάχαιρα, καὶ ἀπλωνε τὰ φρεσκοτριμμένα χαλκώματα γιὰ νὰ στεγνώσουν. Τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν ἐκεῖ τριγύρω καὶ χρησιμοποιοῦσαν τὴν πέτρα αὐτὴ γιὰ «τούκα», ὅταν ἔπαιζαν «κρυφτό».

— Θαρρῆ, εἶπε ὁ πατέρας, ὅτι ἡ πέτρα αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τὸ παλιὸ κοιμητήρι. Πάνε σκράντια χρόνια ἀπὸ τότε πού ὁ δρόμος τόκοψε, καὶ τότε γκρέμισαν τὸ ξωκκλήσι καὶ μετέφεραν τὸ κοιμητήρι ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Ὅσες ταφόπετρες δὲ ζητήθηκαν ἀπὸ συγγενεῖς, πούληθηκαν στὸν πλειστηριασμό. Θυμάμαι ὅτι τῆς ἀγόρασε ὁ πατέρας μου πολὺ φτηνά καὶ τίς ξαναπούλησε γιὰ τὰ πεζοδρόμια.

Κράτησε ὁμως μιὰ, δὲν ξέρω γιατί. Κι' αὐτὴ εἶναι ἀκόμη στὸν κήπο.

— Ἐγὼ πάντα ἐτόλεγα πὼς θὰ ἦταν ἀπὸ τάφο, εἶπε τὸ μεγαλύτερο παιδί. Φαίνεται ἀκόμη κατὶ σάν φτερούγα ἀγγέλου. Ἡ ἐπιγραφή εἶναι μωσοχαλασμένη, ἀλλὰ διαβάζεται τὸ ὄνομα «Μάρθα» καὶ τὸ ἀρχικὸ ψηφίο Σ, ὅταν βρέξει καὶ ξεπλυθεῖ ἡ πέτρα γιὰ καλά. Ἄλλο τίποτα δὲν φαίνεται.

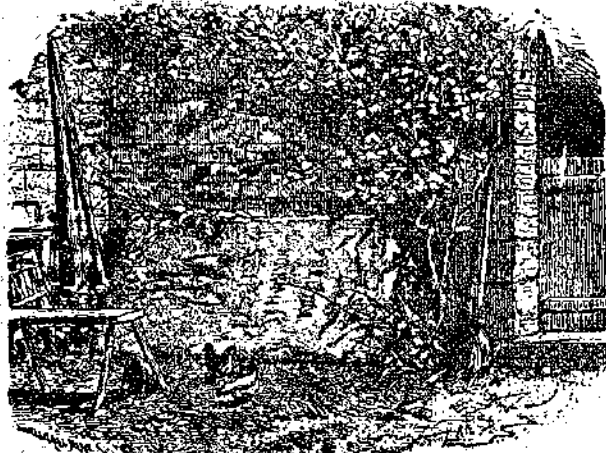
— Τι λέτε! εἶπε ἕνα γεροντάκι, ὁ μεγάλος θεῖος τῶν παιδιῶν. Τότε ἡ πέτρα εἶναι τοῦ γέρο-Σβάν καὶ τῆς γυναίκας του τῆς Μάρθας. Αὐτοὶ ἦταν ἀπὸ τοὺς τελευταίους πού θάφτηκαν στὸ κοιμητήρι ἐκεῖνο. Ἦταν οἱ πιδ σεβαστοὶ ἀνθρώποι τοῦ τόπου. Θυμοῦμαι ὅτι στὶς τελετὲς στεκόταν πάντα μπροστὰ μπροστὰ μὲ τοὺς προκρίτους κι' ὁ κόσμος τοὺς ἔκανε τόπο νὰ περάσουν. Λέγανε πὼς εἶχαν πολὺ χρυσάφι κι' ὁμως ζοθοσαν ἄπλα καὶ ντυνόταν φτωχικά. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἦταν πάντα καλοὶ: ἐντυναν κι' ἔτρεφαν ἕνα σωρὸ χήρες κι' ὄρφανά. Ἄ, ἦταν καλοὶ Χριστιανοί!

»Τοὺς θυμάμαι πού καθόνταν σ' ἕναν πέτρινο μπάγκο, μπροστὰ στὸ σπιτάκι τους, κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη φιλόρα, κι' αἰσθανόταν βαθειὰ χαρὰ κανεὶς ν' ἀκούσει τὴν καλημέρα τους, γεμάτη καλοσύνη καὶ φιλία.

»Πρῶτη πέθανε ἡ γριά Μάρθα. Θυμάμαι ἀκόμη ἐκείνη τὴ μέρα. Ἦμουν παιδάκι τότε κι' ὁ πατέρας μου μ' εἶχε πάρει μαζί του στὸ σπίτι τοῦ Σβάν. Ὁ καίμενος ὁ γέρος ἦταν ἀπελπισμένος κι' ἔκλαιγε σὰ μικρὸ παιδί. Οἱ ἄλλοι τὸν καθησύχασαν λιγάκι καὶ τότε ὁ γέρο-Σβάν τοὺς ἔλεγε πὼς



«Ἐνας ἀόρατος ἄγγελος σίμωσε.» (Σελ. 326, στ. α')



«Μιὰ μεγάλη καὶ παλιὰ πλάκα.» (Σελ. 325, στ. α')

ἔμεινε καταμονάχος πιά σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, χωρὶς κανέναν... Τῆς γυναίκας του τὴν εἶχε γνωρίσει ἀπὸ μικρὸ παιδί, κι' εἶχε ζήσει μαζί της ὀλόκληρη ζωὴ, γεμάτη ἀγάπη καὶ καλοσύνη...

»Τώρα, κοιτόταν στὴν ἄλλη κάμαρα νεκρὴ, κι' αὐτός, ὁ γέρος, τοῦ κάκου θυμόταν τίς μέρες τῆς εὐτυχισμένης του νεότητος. Τί νὰ γίνεῖ, αὐτός εἶν' ὁ κόσμος. Ἐγὼ τότε ἦμουν ξένοιαστο παιδάκι κι' ὁμως τ' ἀκουγα μὲ προσοχὴ ὀλα αὐτά. Τώρα εἶμαι κι' ἐγὼ στὴν ἡλικία, πού ἦταν τότε ὁ γέρο Σβάν. Ὁ καιρὸς περνᾷ, βλα ἀλλάζουν, βλα σβύνουν.

»Τὴ θυμάμαι ἀκόμα τὴν κηδεῖα τῆς γριά-Μάρθας. Ὁ γέρο Σβάν, σκυφτός καὶ δυστυχισμένος, ἀκολουθοῦσε κλαίγοντας τὸ φέρετρο. Πρὶν ἀπὸ κάμποσα χρόνια, εἶχε ἐταμάσει τὴν πέτρα πού

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα υπό NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Και αν ο ίδιος κατόρθωνε να τους ξεφύγη, δεν θα πέθαινε ολομόναχος από το κρύο κι' απ' την πείνα; Χωρίς να λογαριάσουμε πώς χάρις στο χιόνι οι Έσκιμώοι δεν θα δυσκολευόνταν καθόλου να ξαναβρουν τα ίχνη του.

Ο Σίγκλοο και ο Άγκακός κάθισαν κάμποση ώρα ακόμη κουβεντιάζοντας μ' όλη τους την ήσυχια. Η αισιοδοξία τους ήταν απόλυτη. Ο μάγος είχε δώσει κιόλας διαταγή σε μερικούς Έσκιμώους να προχωρήσουν ως το μέρος που βρισκόταν η κρυψώνα. Αύριο θα πήγαιναν να τους συναντήσουν κι' όλοι οι άλλοι. Θα φέρναν τα έλκηθρά τους με ζωοτροφίες και όπλα και θα ξεκινούσαν πάλι για τον δρυμο Μελδίλλ, όπου ολόκληρη η φυλή περίμενε με αγωνία την εκδήλωση της επιχείρησής τους. Και έπρεπε να κάνουν γρήγορα, για να έχουν κιόλας γυρίσει προτού αρχίσει η μεγάλη πολική νύχτα που βαστάει ολόκληρο το χειμώνα.

Ο Τζάκ, που πραγματικά δεν κοιμόταν παρά με ένα μάτι και με τ' ένα αυτί μονάχα, έκανε κι' αυτός τα σχέδιά του, που ήταν έντελως διαφορετικά από των άλλων, και ρωτιόταν τότε επιτέλους θά σώπαιναν οι αδιόρθωτοι αυτοί φλόγοι. Εύτυχως η ευχή του δεν άργησε να εκπληρωθεί. Σε λίγο οι δύο Έσκιμώοι ξεπλώθηκαν κι' αυτοί στα δέριμά τους, και δεν πέρασε πολλή ώρα που τα ήχηρα ροχαλιτά τους έδωσαν στον Τζάκ να καταλάβη πως κοιμόνταν βαθιά. Ο Τζάκ άνασκήθηκε στον άγκωνα του και ύστερα κάθισε στο στρώμα. Δεν είχε βγάλε τα ρούχα του και όμως έτρεμε βίος. "Εξω το κρύο-θάταν δίχως άλλο άφορητο. Και τώρα ακόμη, μόνον στην τέντα, ο μικρός είχε ξεπαγιάσει παρ' όλο που το λυχνάρι εξακολουθούσε να καίη. Με μεγάλες προφυλάξεις ο Κιντ σηκώθηκε ολότελα όρθος. Τώρα έπρεπε να πάρη πάλι την καραμπίνα του, το πιστόλι του και όλα τ' άλλα πράγματα που του είχαν αφαιρέσει οι Έσκιμώοι. Αυτό δεν ήταν δύσκολο, γιατί όλ' αυτά τα αντικείμενα βρισκόταν πεταμένα σε μιά άκρη της σκηνής. Έτσι, με την καραμπίνα περασμένη στον ώμο και το πιστόλι στο χέρι του, ο Τζάκ έβλεπε το μακλλονάκι και το έδεσε στη ζώνη του.

Οι δύο Έσκιμώοι εξακολούθησαν να ροχαλίζουν μ' όλη τους τη δύναμη, όταν ο Τζάκ άνασκήκωσε την πορτιέρα της τέντας. Όλα πήγαιναν καλά ίσαμε τώρα, μιά οι μεγαλύτερες δυσκολίες δεν

είχαν ακόμη υπερνικηθεί. Τα σκυλιά είχαν αρχίσει κιόλας ν' άνησυχούν.

Ποτέ οι σκύλοι των Έσκιμώων δεν κοιμούνται μέσα μαζί με τάφεντικά τους. Μένουν πάντοτε στο ύπαιθρο μ' όση κακοκαιρία κι' αν κάνη και σε κάθε εποχή του χρόνου. Οι σκύλοι του Σίγκλοο ήταν καυδαριασμένοι ο ένας δίπλα στον άλλο μέσα στο χιόνι. Μολαταύτα η άκοή τους ήταν τόσο λεπτή, ώστε όσο σιγά κι' αν προσπαθούσε να κάνη ο Τζάκ, εκείνοι ξύπνησαν. Την ώρα δε που ο μικρός Άγγλος έβγαине έρποντας από μέσα από τη σκηνή, ένας σκύλος άρχισε να γρυλλίζει και ζεσήκωσε όλους τους άλλους.

Για να τους ήσυχάση, ο Κιντ σφύριξε έλαφρά, όπως είχε άκουσει πολλές φορές το περασμένο άπόγεμα να σφυρίζη ο Σίγκλοο.

Οι σκύλοι τον πλησίασαν, ήσυχοι βέβαια τώρα. Τον είχαν άναγνωρίσει. Ο Τζάκ τους φίλεψε με μερικά άπομεινάκια που είχε ψιρέψει μέσα στο τσουκάλι του Άγκακός για αυτό το σκοπό. Ύστερα θέλησε να ζέψη τα σκυλιά στο έλκηθρο που είχε μείνει έξω μαζί τους.

Έχοντας ύπ' όψη του την τολμηρή αυτή επιχείρηση, ο Τζάκ είχε προσέξει για να ιδη πώς γίνεται αυτή η δουλειά. Δόξ σοι ο Θεός! Ο Σίγκλοο δεν είχε βγάλε τα χάλινάρια από τα σκυλιά. Ώστόσο η εργασία αυτή δεν έπαυε να είναι ή πιο δύσκολη κι' ή πιο περίπλοκη απ' όλες για έναν άμαθο απ' αυτά τα πράγματα σαν τον Κιντ, που το κρύο του παρέλυε τα χέρια και ο φόβος να συλληφθη επ' αυτοφώρω τον έκανε να τρέμη.

Όταν ο Τζάκ θέλησε να τα ζέψη, τα καταραμένα εκείνα ζώα έκαναν σαν τρελά. Είναι άπεριγραπτες οι τρέλες που έκαναν, τότε πηδώντας ο ένας πάνω στον άλλο, τότε κάνοντας τούμπες στο χιόνι, τότε τρέχοντας σε δαιμονισμένα θά έλεγε κανείς πως τα είχε κεντρίσει ο Τορνασούκ ο ίδιος. Και σε λίγο, εξ αίτιας της φασαρίας που έκαναν αυτά, σηκώθηκαν στο πόδι κι' όλα τ' άλλα σκυλιά του καταυλισμού.

Ο Κιντ στεκόταν στην ίδια θέση παγωμένος κι' άμλητος. Η άποτυχία της επιχείρησής του του φαινόταν βέβαιη ύστερα απ' αυτό το νυκτερινό θόρυβο και το μόνο πράγμα που τον έκανε να τα χάνει ήταν το ότι δεν έβλεπε ακόμη κανένα Έσκιμώο να ξεπροβάλη.

Άγνοουσε την άπάνταστη δεισιδαιμονία των ιθαγενών αυτών, τις προλήψεις τους, τις παραδόσεις τους, το φό-

βο τους μπρός στο σκοτάδι. Έπειτα τους συμβαίνει συχνά, τα σκυλιά τους νάρχισουν να γαυγίσουν έτσι, χωρίς καμιά άφορημή, στη μέση της νύχτας, επειδή, ως ποθμε, το φεγγάρι τυχαίνει να κρυφτή πίσω από κανένα σύννεφο, ή γιατί σπάξει κανένας πάγος κάτω στην παραλία.

Καμμιά φορά κανένας Έσκιμώος, γενναίτερος από τους άλλους, άποφασίζει να βγη από τη τέντα του για να κάνη τα σκυλιά να ήσυχάσουν ή για να διώξη τα κακά πνεύματα, που νομίζει πως παλεύουν με τα ζώα του, χτυπώντας δυνατά το καμτσιόκι του. Τις περισσότερες όμως φορές, σ' αυτές τις περιπτώσεις, οι Έσκιμώοι προτιμούν να κουκουλωθούν καλύτερα κάτω από τα σκεπάσματά τους και να κάνουν πως δεν άκουθ. Τι μπορούν να κάνουν οι άνθρωποι εναντίον των διαβόλων και των πνευμάτων; Τι μπορούν να κάνουν κι' οι ίδιοι ακόμη οι μάγοι; Για ποιά λόγο λοιπόν να τους έξερεθίζη και να τους εξαγριώνη κανείς; Δεν είναι καλύτερο να καθήση φρόνιμος ως που να φύγουν με την ίδια τη θέλησή τους, πράγμα που κάνουν γενικά μόλις βαρεθούν να παίζουν με τα σκυλιά; Ο Τζάκ λοιπόν τη γλύτωσε φτηνά. Ούτε ο Σίγκλοο, ούτε ο Άγκακός δεν ξεπρόβαλαν το κεφάλι τους από μέσα από τη σκηνή. Κι' ο ίδιος κατάφερε στο τέλος να ξεμπερδέψη τα λουριά και να ζέψη τα σκυλιά στο έλκηθρο. Ανέβηκε στη θέση του Σίγκλοο και πήρε το μαστίγιο στο χέρι του.

Χούη! Χούη! φώναζε προσπαθώντας να μιμηθή την προφορά του Έσκιμώου. Κι' οι σκύλοι βρησαν μπροστά παίζοντας, χοροπηδώντας, δαγκώνοντας ο ένας τον άλλο, μ' ένα ύφος σα να κορόιδευαν όλο τον κόσμο και σα να γελοούσαν με τον άτσαμψι αυτόν, που δεν έννοιωθε ούτε πως α μεταχειριστή το μεγάλο του καμτσιόκι, ούτε πως να τους οδηγήση όπως έπρεπε.

Πώς ο Τζάκ, οδηγώντας έτσι άδέξια το έλκηθρο, δεν άναποδογυρίστηκε δέκα φορές τουλάχιστον, αυτό είναι ένα πραγματικό θαύμα. Φαίνεται όμως πως ή καλή του τύχη τον προφύλαξε από ένα τέτοιο άσχημο πέσιμο, και το μόνο δυσάρεστο που ένιωθε ήταν πως τινάζονταν και ξεκουνόταν άδιάκοπα. Μά ο Τζάκ ούτε το πρόσεξε, ούτε το λάβαινε καθόλου ύπ' όψη του αυτό το πράγμα. Έλεγε βλν ώρα από μέσα του:

«— Δίχως άλλο όλοι οι Έσκιμώοι με το Σίγκλοο έπι κεφαλής μ' έχουν πάρει το κάτοπι.»

Δεν τολμούσε να κοιτάξη πίσω του από φόβο μήπως χάσει το κουράγιο του, κι' όταν στο τέλος άποφασισε να στρίψη το κεφάλι του και είδε πως κανένας δεν τον κυνηγούσε, δεν έπίστευε να έ-

δια του τα μάτια. Δεν ήξερε που να άποδώση το άνεξήγητο αυτό φαινόμενο. Μ' αν μπορούσε να ιδη τί γινόταν εκείνη την ώρα στον καταυλισμό των Έσκιμώων, ή χαρά του θα ήταν μεγάλη.

Γιατί ή σκηνή που διαδραματιζόταν μπροστά στη σκηνή του Άγκακός, θα πρόσκαλοσε τα γέλια και σ' αυτόν άκόμη τον άμοιρο κ. Άχιλλέα Άντρεϊωμένο, που μολαταύτα κάθε άλλο παρά διάβηση να γέλαση είχε κατά τις άγωνιώδεις αυτές ήμέρες.

Ο Άγκακός, είχε πραγματικά άποφασίσει να μάθη την άφορημή όλου αυτού του φοβερού θόρυβου, που άκουγε

σαν μέσα σ' όνειρο, χωρίς όμως να άποπτεύεται την πραγματική του αίτια και σημασία.

Το πρώτο που άντελήφθη ήταν ή διπλή εξαφάνιση, του άιχμολώτου του και του μπαλλονισό. Όταν το ιερό δέος που τον εκάρφωσε άκίνητο στη θέση του, μετρίσθησε κάπως, μάζεψε όλες τις δυνάμεις του και ξεκούνησε τον Σίγκλοο.

— Σήκω επάνω! το είπα, με μιά φωνή τρεμουλιαστή, μιά φωνή που ήταν σπασμένη από το φόβο. Σήκω επάνω κι' ή κατάρρα του Θεού έπεσε στα κεφάλια μας!

(Άκολουθεί) ΓΕΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΑΝ

Τ' ΑΡΚΟΥΔΑΚΙΑ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Γ.

Η άκόλουθη μέρα πέρασε με γυμνάσια. Και τα δυο σώματα των Προσκοπών προετοιμάζαν με ζήλο τον πόλεμο και τη νίκη. Έκαναν κινήσεις, κυκλώματα, καρτέρια, αϊφνιδιασμούς, άπ' όλα. Ο κ. Προβοσκίδας, μαζί με κάμποσες «μικανάνες», έκαμε έκδρομή, για να βρη πιο κατάλληλο μέρος να στήση το στρατόπέδου. Εκεί κάπου άπαντήθηκε με τον κ. Άρκουδάκη, που κι'



αυτός, με κάμποσες «μέλισσες», έψαχνε το ίδιο. Οι δυο άρχηγοι σταμάτησαν και χαϊρετίσθηκαν φιλικότατα.

— Σας εύχομαι να νικήσετε αυτή τη φορά και να ικανοποιηθήτε για τα χτεσινά, είπε ο κ. Άρκουδάκης.

— Ευχαριστώ πολύ! άποκρίθηκε ο κ. Προβοσκίδας. Μην άμφιβάλλετε όμως. Και χωρίς την ευχή σας, ή νίκη αύριο θάναι δική μας!

Οι άρχηγοί χωρίστηκαν.

— Παιδιά! είπε ο κ. Προβοσκίδας στους δικούς του. Έχετε το νοῦ σας; Άν νικηθούμε κι' αύριο, είμαστε για πνίξιμο!

— Παιδιά! είπε κι' ο κ. Άρκουδάκης στους δικούς του. Οι αντίπαλοι έχουν βέβαιη τη νίκη. Άλλά εσείς, με το θάρρος σας, με την άνδρεία σας, με τη φρόνησή σας, θα τους άποδείξετε πως ποτέ δεν νικούν όποιοι τολμούν να τα βάσουν μαζί σας! Προπάντων νάχετε ψυχραιμία. Να μη φοβάστε και να μην τα χάνετε ποτέ!

(Άντρεϊω) ΜΙΧ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ



Οι «μέλισσες» φώναξαν μ' ένθουσιασμό:
 — Έννοια σας! Θα τους δείξουμε καλά! Κάτω ο κ. Προβοσκίδας κι οι Μπανάνες! Ζήτω ο κ. Άρκουδάκης κι οι Μέλισσες!
 Το βράδυ, για να δοκιμάση την «ψυχραιμία» των συναδέλφων του, ο πρόσωπος Κατεργαράκος σκέφτηκε να τους παίξη μιὰ φάρσα.
 Πήρε κρυφά μιὰ κολοκύθα, την έσκασε, της έκανε δυο τρύπες σά μάτια κι έβαλε μέσα δυο κομμάτια από κερί σπρωματόστο. Έπειτα τή στόλισε από πάνω με άχαρα, που έμοιαζαν με μαλλούρες, και την έστησε σ' ένα κοντάρι ψηλό. Βρήκε κι άλλο ένα ξύλο, που το έδεσε σταυρωτά με το κοντάρι, κορέμασε κι' ένα μακρό άσπρο κουρέλι, κι' έτσι έκαμε ένα σκιάχτρο «που δεν ξανάγινε ποτέ». Τόκρυψε κι' είπε στους συντρόφους:

— Ο κ. άρχηγός σας σύστησε ψυχραιμία. Έγώ ξέρω πως άπόψε θα βγίη ένα φάντασμα. Μη βάλετε λοιπόν τίς φωνές άμα το ίδητε. Ψυχραιμία!
 — Τι λές εκεί! είπε ο Άστρονόμος. Φαντάσματα δεν υπάρχουν!
 — Άν ίδητε όμως; είπε ο Κατεργαράκος.
 — Δεν θα φοβηθούμε καθόλου! βεβαίως ο Χοντρούλης.
 — Άχ, μη λέτε τέτοια πράγματα και φοβάμαι! κλαύτηκε ο Άρκουδοπουλάκης. Έγώ είμαι μικρός...
 — Μη φοβάσαι τίποτα! τον ησύχασε ο Κοκινέλης. Άμα είμ' εγώ κοντά σου, ούτε φάντασμα δεν μπορεί να σε πειράξη.
 «Τώρα να σου δείξω εγώ!» σκέφθηκε ο Κατεργαράκος.
 Και σέ λίγο που σκοτεινίασε, χάθηκε με τρόπο, πήρε το σκιάχτρο του, άναψε τα σπρωματόστοα και, ξαφνικά, το παρουσίασε.
 Πά, πά, τί έγινε κείνη τή στιγμή! Που να τή βρούν την «ψυχραιμία» οι μικροί Πρόσοκοποι! Άλλος φώναζε «μάννα μου!», άλλος δεν μπόρεσε να βγάλη άχνα, άλλος έπεσε χάρω μπρούνιτα, άλλος τόβαλε στα πόδια, κι' άλλος κωφόθηκε στη θέση του.
 Ένας από κείνους που κωφόθήκαν στη θέση τους, ήταν κι' ο μικρός Άρκουδάκης. Άλλά του κάκου κοίταζε να ιδή κοντά του τον προστάτη του: Ο Κοκινέλης τόβαλε στα πόδια πρώτος!
 (Άκολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ υπό HARRIET BEESCHER-STOWE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —
 — Και πού να ξέρω εγώ!
 — Νά, έφαζε και βρήκε τα κλειδιά μου. Ύστερα άνοιξε το κομμά, πήρε τή γαρνιτούρα από το καπέλλο μου και τήν έκοψε για να κάνει φορέματα στην κούκλα της. Σ' δηλ. μου τή ζωή, δεν είχα ξαναδεί τέτοιο πράγμα!
 — Μα εγώ σέ είχα προειδοποιήσει, καλή μου εξαδέλφη, είπε η Μαρία, ότι χωρίς αυστηρότητα δεν ανατρέφονται αυτά τα όντα. Άν ήμουν ελεύθερη, έπιπε κοιτάζοντας λοξά τον Σαιν-Κλάρ, θάβαζα να τή μαστιγώνουν ως πού να πέφτει χάρω λιπόθυμη.
 — Και τότε θα τα κατάφερνες όλα θαυμάσια, είπε ο Σαιν Κλάρ.
 — Ο δικός σου ο τρόπος καταστρέφει αυτούς τους ανθρώπους. Αυτοί δε θέλουν με το καλό. Η Όφηλία είναι μυαλωμένη γυναίκα και καταλαβαίνει τώρα ότι έχω δίκιο.
 — Ά, όχι, είπε η Όφηλία, δεν θα τήθελα να τή μαστιγώνουν όπως λές. Άλλά όμολογώ ότι δεν ξέρω πιά τί πρέπει να κάμω. Τήν τιμώρησα με δλους τους τρόπους που μπορ' κανείς να φανταστεί και να έπινοήσει. Τή μαστίγωσα. Κι' όμως είναι άκριβώς όπως ήταν και τήν πρώτη μέρα.

— Έλα δω, μαϊμού! είπε ο Σαιν Κλάρ στην Τόφυ.
 Η Τόφυ πλησίασε.
 — Γιατί τα κάνεις αυτά; τή ρώτησε ο Σαιν Κλάρ άστυχρά, αλλά διασκεδάζοντας από μέσα του με τήν καμπύνη της έκφραση του παιδιού.
 — Δεν ξέρω, άποκρίθηκε η Τόφυ. Φαίνεται πως φταίει η καρδιά μου, που είναι κακιά. Έτσι λές κι' η μίς Φηλία.
 — Μα δε βλέπεις πόσο κουράζεται και στενοχωρείται μαζί σου; Λές πως δεν ξέρει πιά τί να σέ κάνει.
 — Άφέντη, αυτό είναι αλήθεια. Το ίδιο έκλεγε κι' η άλλη μου κυρά. Άλλά με μαστιγώνω πιά δυνατά. Μουδγαζε τα μαλλιά, μου χτυπούσε το κεφάλι στην πόρτα, αλλά δεν έκανε τίποτα. Είμαι πολύ κακιά! Τι να κάμω; Τι μπορώ να κάμω ή κακομοίρα;
 Ο Σαιν Κλάρ δεν ήξερα αν έπρεπε να τή πάρει σ' άστεία ή στα σοβαρά.
 — Έγώ θα παρατηθώ πιά από τήν ανατροφή της, είπε η μίς Όφηλία. Βλέπετε πως δεν τα βγάζω πέρα.
 — Έπιτρέφέ μου να σου κάνω μιὰ ερώτηση, είπε ο Σαιν Κλάρ. Άφου το Εύαγγέλιο δεν έχει τή δύναμη να σώση ένα μονάχα άπιστο παιδί, που τόχεις κοντά σου και στην έξουσία σου, τί ό-

φείλει τότε να στέλνουμε άποστόλους στις βάρβαρες φυλές, για να κηρύξουν το Εύαγγέλιο;
 Η μίς Όφηλία δεν έβρισκε εύκολα τήν άπάντησή. Στο μεταξύ η Εύα έκαμε νόημα στην Τόφυ να τήν ακολουθήσει. Στην άκρη της βεράντας ήταν ένα τζαμωτό δωμάτιο, όπου ο Σαιν Κλάρ συνήθιζε να διαβάσει. Εκεί πήγε η Εύα τή μικρή άρσπίνια.
 — Είμαι περίεργος τί θα κάμει εκεί μέσα η Εύα, είπε ο Σαιν Κλάρ.
 Και σηκώθηκε και πλησίασε με τή νόησα. Ύστερα έβαλε το δάχτυλο στο στόμα κι' έκαμε νόημα στη μίς Όφηλία ναρθεί κοντά του.
 Τα δυο παιδιά ήταν καθισμένα καταγής η Τόφυ με τή συνειδημένη της άδιαφορία, κι' η Εύα με συγκίνηση και με μάτια βουρκωμένα.
 — Πές μου, Τόφυ, γιατί είσαι τόσο κακιά; Γιατί δεν προσπαθείς να γίνεις φρόνημη; Δεν αγαπάς κανέναν εδώ, Τόφυ;
 — Δεν ξέρω τί θα πει αυτό. Άγαπώ τις καραμέλλες και τα γλυκά, αυτό ξέρω μοναχά, είπε η Τόφυ.
 — Μα δεν αγαπάς τή μητέρα σου και τον πατέρα σου;
 — Δεν γνώρισα ούτε πατέρα ούτε μητέρα, σάς το είπα αυτό, μίς Εύα.
 — Νά, έχεις δίκιο, είπε λυπημένα η Εύα. Άλλά δεν έχεις άδερφό, άδερφή, θεία ή...
 — Όχι, άχωροκάνενα!
 — Μα, Τόφυ, αν προσπαθούσες να γίνεις φρόνημη, θα μπορούσες...
 — Δέ θέλω να είμαι τίποτ' άλλο από μιὰ δυστυχισμένη άρσπίνια. Άν μπορούσαν να με κάνουν άσπρη, μάλιστα!
 — Μα μπορούν να σ' αγαπούν κι' άς είσαι μαύρη, Τόφυ. Άν ήσουν φρόνημη, η μίς Όφηλία θα σ' αγαπούσε πολύ.
 Η Τόφυ γέλασε με το κοροϊδευτικό και σύντομο γέλιο της.
 — Δεν το πιστεύεις; ρώτησε η Εύα.
 — Όχι. Έμεις μίς συχαίνονται που είμαστε μαύροι και δε θέλουν να μίς άγγίξουν, όπως δεν άγγίξουν ένα βάρτραχο. Πώς μπορεί ν' άγκιπήσει κανείς άραπάδες, που δεν είναι ποτέ καλοί...
 Άς είναι, έμένα δε με νοιάζει καθόλου!
 Κι' η Τόφυ άρχισε να σφυρίζει άδιάφορα.
 — Μα Τόφυ, καίμενο παιδί, εγώ λοιπόν σ' αγαπώ! είπε η Εύα με τρυφερότητα, άκουμπώντας το λεπτό κι' άδυνατωμένο χεράκι της στήν όμο της άρσπίνιας. Σ' αγαπώ γιατί δεν έχεις ούτε πατέρα, ούτε μητέρα, ούτε φίλους, και γιατί είσαι έρημη στήν κόσμο. Σ' αγαπώ και θα ήθελα να γινόςουν καλή. Έγώ, Τόφυ, είμαι άρρωστη και δε θα ζήσω πολύν καιρό. Λυπάμαι όμως να σέ βλέπω έτσι κακιά. Προσάθησε να γίνεις καλή για τήν άγάπη μου, που σου κερδθ θα είμαι άκόμη μαζί σου.

Τα στρογγυλά και δικπεραστικά μάτια της μικρής μαύρης γέμισαν δάκρυα που κύλησαν πάνω σ' άσπρα χέρια της Εύας. Ναι λοιπόν, τή στιγμή εκείνη μιὰ άχτίνα έμπιστοσύνης και θείας άγάπης μπήκε μέσα στα σκότη της άπιστης εκείνης ψυχής. Έρριξε το κεφάλι της άνάμεσα στα γόνατά της κι' έκλαψε, έκλαψε πολύ, ενώ τ' όρατο κοριτσάκι, σκυμμένο άπάνω της έμοιαζε σάν άγγελος άπό φως, που έρχεται να σώσει έναν κολασμένο.
 — Καίμενη Τόφυ! είπε η Εύα. Δεν ξέρεις ότι ο Χριστός μίς αγαπά όλους το ίδιο; Σ' αγαπά και σένα όπως και μένα, κι' αυτός θα σέ κάμει φρόνημη και καλή, και μπορείς και σ' να πιάς στους ουρανούς και να γίνεις ένας άγγελος, σά να ήσουν λευκή. Ο Χριστός αγαπά το ίδιο και τους λευκούς και τους μαύρους. Προσάθησε λοιπόν να γίνεις καλή.
 — Ό, χρυσή μου μίς Εύα, φώναξε τότε το παιδί, θα προσπαθήσω, ναι, θα προσπαθήσω, τώρα που μου το λέτε σεις. Ός τώρα δε μ' ένοιαζε για τίποτα.
 Ο Σαιν Κλάρ άφισε τήν κουρτίνα να πέσει. Κι' είπε στην εξαδέλφη του:
 — Αυτό που θυμίζει κάτι λόγια της μητέρας μου: «Άν θέλουμε να δώσουμε το φως στους τυφλούς, άς τους καλέσουμε κοντά μας κι' άς θέσουμε τα χέρια μας πάνω στα μάτια τους».
 — Πάντα είχα μιὰ αντίπαθεια στους μαύρους, είπε στενοχωρημένη η μίς Όφηλία κι' άπέρριξε να τους άγγίξω. Άλλά δε φανταζόμουν πως η μικρή τ' είχε καταλάβει.
 — Δεν κρύβεται αυτό από ένα παιδί, είπε ο Σαιν Κλάρ. Είμαι βέβαιος ότι θ' έλεις να τήν άγγίξεις, όλοι σου οι κόποι κι' όλα σου θα κάμεις γι' αυτή, θα πάνε χαμένα. Ίσως είναι παράξενο, αλλά έτσι είναι.
 — Μα πως να το κάμω; Είναι συχαμεροί όλοι τους κι' ιδίως αυτή η Τόφυ. Πώς να το κάμω;
 — Ρώτησε τήν Εύα να σ' άδει.
 — Άλήθεια! Αυτή είν' ένας άγγελος. Θάθελα να τής έμοιαζα κι' εγώ. Σήμερα μούδωσε ένα μάθημα.
 — Δεν είναι η πρώτη φορά που ένα μικρό παιδάκι δίνει μαθήματα σ' έναν ήλικιωμένο και διαβασμένο χριστιανό, είπε χαμογελώντας ο Σαιν Κλάρ.
 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣ'.
 Ο θάνατος της Εύας
 Τα δωμάτια της Εύας, άνάμεσα στα δωμάτια των γονέων της και της μίς Όφηλίας, έβγαζε στη βεράντα. Ο Σαιν Κλάρ το είχε στολίσει με πολλή προσοχή. Οι κουρτίνες ήταν από άσπρη και ρός μουσαλίνα. Το ταπέτο τ' είχε παραγγείλει στο Παρίσι με ειδικό σχέδιο: μπουκέτα από τριαντάφυλλα και γυρλάντες από μπουμπούνια. Το ξύλο του κρε-

βατιού κι' οι καρέκλες ήταν σκαλισμένα με άφθαστη χάρη και πρωτοτυπία. Στο κεφάλι του κρεβατιού, πάνω σε μιὰ κονσόλα από άλάβαστρο, ήταν ένα άγαλμα άγγέλου με διπλωμένα τα φτερά, που κρατούσε ένα κλαδί από μυρτιά. Εκεί κρεμόταν ρόδινη γάζα με άσημένιες γαρνιτούρες, που άποτελούσε τήν κουνουπιέρα της μικρής.
 Σ' ένα μικρό και χαριτωμένο τραπέζακι από μπαμπού, ήταν ένα βαζάκι από μάρμαρο της Πάρου, πάντα γεμάτο λουλούδια. Εκεί άπάνω ήταν και τα βιβλία της Εύας και τα μικρά στολίδια της, που της είχαν χαρίσει. Ένα άγαλμα του Χριστού που εύλογοισε τα παιδιά στεκόταν άπάνω στο τζάκι, και στους τοίχους δυο-τρεις ζωγραφίες παιδιών. Μ' ένα λόγο, όπου και να σταματούσε το βλέμμα, θα συναντούσε πάντα σ' αυτό το δωμάτιο κάτι λεπτό και καλλιτεχνικό, που έδινε τήν ιδέα της γαλήνης της όμορφιάς και της αθωότητας. Αυτά όλα άντίκρυζαν τα μάτια της Εύας, όταν ξυπνούσαν κάθε πρωί.
 Η άπατηλή δύναμη, που τήν είχε συγκρατήσει κάμποσον καιρό, είχε σιωθεί πιά. Το άλαφρό της βήμα άκούγ' οταν όλο και στανιώτερα στη βεράντα. Τώρα τίς πιά πολλές φορές τήν έβλεπαν εξαπλωμένη στη σαίζ-λόγη, πλάι στο άνοιχτό παράθυρο, με τα μάτια στηλωμένα πέρα στα νερά της λίμνης.
 Μια μέρα που ήταν έτσι εξαπλωμένη, κατ' το δειλινό, με τα διάφανα δάχτυλά της άνάμεσα στα φύλλα της Άγίας Γραφής, άκουσε ξαφνικά τή φωνή της μητέρας της που φαινόταν πολύ θυμωμένη.
 — Τι βλακεία έκαμες πάλι, ζιζάνιο; έκοφες λουλούδια; ε; Νά λοιπόν!
 Κι' η Εύα άκουσε έναν δυνατό κι' ήχηρότατο μπάτσο.
 — Άχ! κυρία, είναι για τή μίς Εύα! άπάντησε μιὰ φωνή, που η Εύα τή γνώρισε.
 Ήταν η φωνή της Τόφυ.
 — Για τή μίς Εύα! Όραία δικαιολογία! Θαρρείς πως έχει ανάγκη από τα λουλούδια σου, βρωμοαράπινα! Γουκίσου από δω!
 Άμέσως η Εύα σηκώθηκε από τήν πολυθρόνα της και βγήκε στη βεράντα.
 — Άχ, μαμμά, εγώ τα ήθελα αυτά τα λουλούδια! Δός μου τα, σε παρακαλώ!
 — Τι να τα κάνεις; Το δωμάτιό σου είναι γεμάτο!
 — Τα θέλω κι' αυτά! Τόφυ, έλα και φέρε τα μου!
 Η Τόφυ, που στεκόταν με το κεφάλι κατεβασμένο θλιβερά, έπρεξε να της τα προσφέρει με μιὰ δειλία, που δεν έμοιαζε καθόλου με το θράσος που είχε άλλοτε.
 — Αυτό το μπουκέτο είναι θαυμάσιο! είπε η Εύα όταν τ' όρα. Μπράβο, Τό-

φυ, ξέρεις και τοποθετείς όραία τα λουλούδια. Κοίταξε, αυτό το βάζο είναι άδειανό, βάλ' τα εκεί και, αν θέλεις, φρόντισε να το γεμίσεις κάθε πρωί.
 — Άλλη παραξενιά κι' αυτή, είπε η Μαρία. Τι ευχαρίστηση βρίσκεις;
 — Μαμμά, σε παρακαλώ, να έπιτρέψεις στην Τόφυ να τ' όρα και να γεμίσει κάθε πρωί.
 — Όθ, τ' όρα, άφου τ' όρα. Τόφυ, άκουσε τί λέει η μικρή κυρία σου και φρόντισε να όρακούσεις.
 Η Τόφυ έκαμε μιὰ όπόκληση με τα μάτια χαμηλωμένα. Κι' όταν έστριψε να φύγει, η Εύα είδε ένα δάκρυ να κυλά πάνω στο μαύρο της μάγουλο.
 — Έβρεις, μαμμά, είπε η Εύα, εγώ ήξερα ότι η καίμενη η Τόφυ ήθελε κάτι να κάμει για μένα.
 — Πφ! Έβρεις γιατί τ' όρα; Έπειδή της άπαγόρευσα να άγγίξει τα λουλούδια, αυτή τα κόβει για να κάνει τ' αντίθετο. Άλλ' άφου σ' άρσσει έτσι, άς κάνει όπως αγαπά.
 — Μαμμά, μου φαίνεται ότι η Τόφυ άρχίζει ν' αλλάζει. Θαρρώ πως προσπαθεί να γίνει φρόνημη.
 — Θα προσπαθήσει πολύν καιρό ως πού να τ' όρα καταφέρει, είπε γελώντας η Μαρία.
 — Μα ως τώρα τα βρήκε όλα αντίθετα στη ζωή της, η κακομοίρα.
 — Καλά! Στο σπίτι μας τα βρήκε όλα καλά, κι' έπρεπε να μη φέρεται όπως φέρεται. Αυτή όμως εξακολουθεί, βλέπεις, να είναι άδιόρθωτη.
 — Μα, ξέρεις, μαμμά μου, τί θα πει, να μεγαλώσει έρημη, χωρίς να γνωρίσει μάννα, μέσα σε χέρια ξένα κι' άσπλαχνα;
 — Βέβαια, βέβαια! είπε η Μαρία και χαμοουρήθηκε. Τι ζέστη που κάνει!
 — Δέ μου λές, μαμμά, η Τόφυ δε θα μπορούσε κι' αυτή μιὰ χαρά να πάρει στήν παραδεισο και να γίνει άγγελος, αν γίνει καλή χριστιανή;
 — Η Τόφυ άγγελος;! Άφισέ με ήσυχη! Που σούρθε τέτοια ιδέα;
 — Σε ρωτώ σοβαρά: μπορεί να γίνει;
 — Φαντάζομαι ότι μπορεί.
 — Ο Θεός δεν είναι πατέρας της, όπως είναι για όλους μας;
 — Και βέβαια. Ο Θεός έπλασε όλους τους ανθρώπους... Έδώ έχω άφισει ένα μπουκαλάκι με κολώνια;
 — Τι θλιβερό, τί θλιβερό... είπε η Εύα σά να μιλούσε μοναχή της, ενώ τα μάτια της κοίταζαν πέρα, στα νερά της λίμνης.
 — Ποιό είναι θλιβερό; ρώτησε η μητέρα της.
 — Νά συλλογίζεται κανείς ότι πλάσματα, που μπορούσαν να γίνουν άγγελοι, πέφτουν τόσο χαμηλά, όλο και πιά χαμηλά, και κανείς δε σκέβει να τ' βοηθήσει. Τι θλιβερό που είναι!
 — Και τί μίς περνά από το χέρι!

Και γιατί κάθεται τώρα και σκέψ για τέτοια πράγματα, παιδί μου; Πρέπει να εδνωμονοούμε το Θεό για τα καλά που μας έδωσε, και να μην είμαστε δλοένα λυπημένοι για πράγματα που δε μπορούμε να τα διορθώσουμε.

— Μά πώς να μην είμαστε λυπημένοι, όταν συλλογίζομαστε ότι αυτά τα καλά λείπουν από τόσους ανθρώπους;

— Δεν έχεις δικιο. Έγώ είμ' ευχαριστημένη κι' εδνωμονω το Θεό. Τιποτα περισσότερο δε γυρεύω!

— Μαμμά, είπε ή Έδα, ήθελα να μου κόψουν λίγα απ' τ'α μαλλιά μου.

— Γιατί;

— Για να τα δώσω στους φίλους μου που έχω ακόμη δυνάμεις. Δε λες στη θεία Όφηλια νάρθει να μου τ'α κόψει;

— Η Μαρία φώναξε τη μίς Όφηλια δίχως να κουνηθη από τη θέση της. Το παιδί άνασκηώθηκε στα μαξιλάρια του και, δείχνοντας τις χρυσές του μπούκλες, είπε εδθυμα:

— Θεία, έλα να κουρέψεις τ'αρνάκι σου.

— Τι σημαίνει αυτό; ρώτησε ο Σαλν Κλάρ, που έμπαινε κείνη τη στιγμή, κρατώντας μερικά φρούτα, που τ'α είχε κόψει μόνος του από τον κήπο.

— Μπαμπά, λέω στη θεία να μου κόψει λίγα μαλλιά γιατί με ζεσταίνουν.

(Ακολουθεί)

ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΡΙΑ

— Απ' έξω από το σχολείο είναι μια μεγάλη έκταση καταπράσινη από τ'α χόρτα.

Στη μέση μια μεγάλη μουριά.

— Οραία είναι στον ίσκιό της. Δροσερό άεράκι έρχεται από το Άδριατικό πέλαγος.

Τ'α μούρα είναι ώριμα, και σωστό πανηγύρι γίνεται κάτω από τη μουριά. Μόλις ξημερώση, θ'α γεμίση ο τόπος κότες και παιδιά.

— Όλοι διαμφισθητον τ'α ώριμα μούρα που πέφτουν.

Τ'α μεγάλα παιδιά είναι σκαρφαλωμένα επάνω. Είναι τ'α εδτυχέστερα. Τρώνε τ'α καλύτερα και τ'α περισσότερα.

Τ'α μικρότερα παιδιά κι' οί κότες μένουν κάτω, κοιτάζουν ψηλά και ζηλεύουν τους μεγάλους.

— Εκείνοι, καθώς περνούν από κλάδο σε κλάδο, τινάζουν και μερικά μούρα κάτω. Όρμουν τότε κότες και παιδιά.

Οί κότες είναι άφοδες, πήραν θάρρος με τ'α παιδιά, και πολλές φορές άρπάζουν τ'α μούρα από τ'α χέρια τους.

Κάθουμαι και κοιτάζω τον άγώνα αυτόν.

Το βράδυ φεύγουν όλοι χορτάτοι. Τ'α μούρα είναι πολλά κι' ή μέρα μεγάλη.

— Αλλά νά, ή Άναστασία κλαίει.

— Γιατί κλαίς, παιδί μου;

— Κύριε πιβεωρητή, ή Εδτυχία μου

λέει πώς ή βέστα μου δε φελάει άλλο... «Βέστες» εδω στην Κέρκυρα λένε τ'α φουστάνια.

— Τι λές, παιδί μου, που δε φελάει! Είναι καινούργια, ώραια και καθαρή.

— Μου τήν έφτιασε ή μάνα μου. Άμα πουλήσουμε τις πατάτες, θ'α μου κάμη έλλη μια με κολαρίνα.

— Άχ, τί καλή μάνα που έχεις! Άς είχα κι' εγώ μια τέτοια μάνα!

Κι' ή Άναστασία καιμάρώνει και για τή βέστα της και για τή μάνα της.

— Έχει κι' ο άδερφός μου ο Πέτρος καινούργια ρούχα. Του τ'αφερε προφές ο πατέρας από τή χώρα.

Κι' έτρεξε κι' έφερε τον Πέτρο με τ'α καινούργια ρούχα.

— Ηξεραι ότι θ'α πάω σήμερα στο χωριό τους και φέρωσαν όλοι οί μαθητές τ'α καλά τους.

— Άχ, τί ώραία ρούχα! Άς είχα κι' εγώ τέτοια ρούχα και τέτοιον πατέρα!

Κι' ο Πέτρος καιμάρώνει σ'α γύφτικο σκεπάρνι.

— Ο Πέτρος κολακεύτηκε πολύ απ' τούς επάίνους και με ρωτά:

— Κύρ πιβεωρητή, θ'α π'ας στους Περούλαδες;

— Ναι, Πέτρο μου.

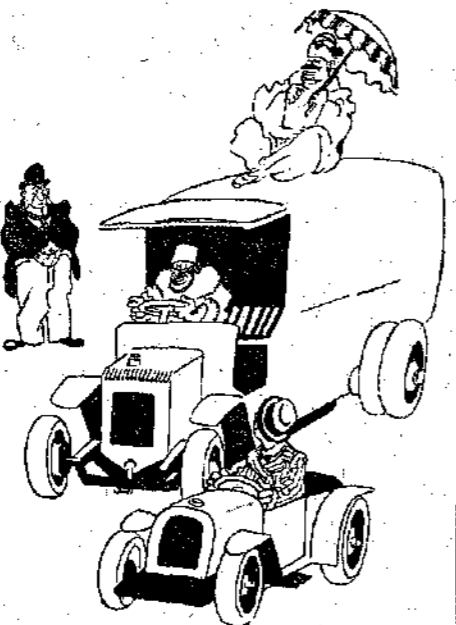
— Νά σοδ δώσω το γαϊδούρι μας να π'ας.

— Όέλει να με περιποιηθη ο καιμένος. Ένα μούρο όμως έπεσε κοντά του.

— Έτρεξε και το πήρε. Έπειτα άλλο, άλλο... Κι' έτσι το ζήτημα του γαϊδουριού έμεινε έκκρεμες και θ'α μένη όσο υπάρχουν μούρα στη μουριά.

Η Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΩΣ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ ΤΩΡΑ Ο ΜΑΧΑΡΑΓΙΑΣ



— Ο Μαχαραγιάς αυτός, συνηθισμένος από του γεννήθηκε να ταξιδεύη πάνω στη σάχη ελέφαντα, άγόρασε τώρα κι' αυτοκίνητο. Και να π'ας τ'ακανε κι' αυτό... ελέφαντα!

ΘΥΜΗΤΙΚΟ

Κυριακή, κατά το μεσημέρι, μοιφεραν γαρύφαλλα στο χέρι χάρισμα ένα δώρο ποιητικό, — το ύστερο του Μάη θυμητικό.

— Άχ, με τ'άνθια, με το φώς, πόσον άγώνα θέλουν τ'α στερωτά συνήθια του χειμώνα! Με όρηνηύεις, μάτσο εδωδιαστό, ν' άπομίνω άγρός, να όνειροφανταστώ...

Μύριζε! Άναδεδού!... Τι έχει γίνει το σκεβρό παράθυρο κ' εκείνη ή αιματηρή ή γαρύφαλλιά, μέσ' στη βορεινήν αόλη παλιά, καλιά;

Μίλα μου, μαβι γαρύφαλλο! Διηγήσου! Είναι ή μνήμη μου πιδ λίγη απ' τή δική κι' όσο πασπατεύει, τριγυρνά, [σου, χάνει και τ' άχνάρια τ'α στερνά.

Τόσες διαλεχτές, γλυκές ώρες, για π'ες μου: ήταν; ή δεσ σ'αθήκαν ποτές μου; (Κι' έχω να σκεφτώ, κι' έχω να μελετώ, σκανταλιάρικο λουλούδι, τί μ' αυτό!)

Μά, ως το άκέραιο σχήμα του να πάρη ένα σπίτι, φηχαιο χαγιάτι, ένα βλαστάρι άστατο, — και ποιος το κυβερνά; — το μνημονικό τ'α κροσερνά.

Κι' είν' ή θάλασσα... ή άκρογαλιά ή γραμμένη σε μαυρειδερή άμμουδιά σκαμμένη, το νερό που λυει τ'α δάχτυλα, νερό, σ' ένα σάλαμα άσαρκο κι' άχρό...

— Άνθια τρυφερά, τή χειμωνιά τήν έξω; έξω να σωπαίνω, να υποφέρω. Μόνο με τ'α χ'άδια σας, με π'ας να συντονιστή της ζήσης μου ο σκοπός;

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΑΡΩΝ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΚΥΡΙΕΥΣΑΝ ΤΟ ΦΩΣ

Β'

— Πρωτόκουστο!... Θαύμα!... Π'ας περπατά μόνη της εκείνη ή βαρκοούλα στο ποτάμι;

— Έτσι έλεγαν οί κάτοικοι του Σαλόν, όταν είδαν το μικρό πλοίο, που το κινούσε ή μηχανή των άδελφών Νιέφ. Οί σοβαροί άνθρωποι άπόφευγαν να συζητούν γι' αυτό το ζήτημα, κι' οί παλιοί ναυτικοί, ζηλότυποι για το θρίαμβο των έφευρετών, μουρμούριζαν:

— Μήν τ'α πιστεύετε αυτά! Κάτι δολολικό είναι στη μέση!

Τ'α πειράματα ξανάγιναν κι' είχαν μεγάλη επιτυχία. Ωστόσο, ή κυβέρνηση δεν έδειχνε κανένα ενδιαφέρο για τήν έφεύρεση, κι' οί άδελφοί Νιέφ άπογοητευμένοι ξαναγύρισαν στο χτήμα τους και β'άλθησαν να καλλιεργήσουν τον κήπο τους. Άλλά ή φλόγα της έφεύρεσης ζούσε πάντα μέσα τους, και μια μέρα ο Νικηφόρος είπε στον άδελφό του:

— Θυμίζαι τί λέγαμε κάποτε για τις οδοίς, που αλλάζουν χρώμα στο ήλιακό φώς; Έμαθα λοιπόν ότι κάποιος Έγγλέζος τοποθέτησε ανθρώπους μπροστά σε χαρτί άλειμμένο με διάλυση νιτρικού άργύρου, και με τή βοήθεια του ήλιου έκαμε άσπρες σιλουέτες στο χαρ-

τί... Π'ως σοδ φαίνεται αυτό το πράγμα; — Δεν άρκει ή σιλουέττα. Πρέπει να πάρουμε και να άποτυπώσουμε τήν εικόνα του έξωτερικού κόσμου όπως τον βλέπουμε στο σκοτεινό θάλαμο, άπάντησε ο Κλαύδιος.

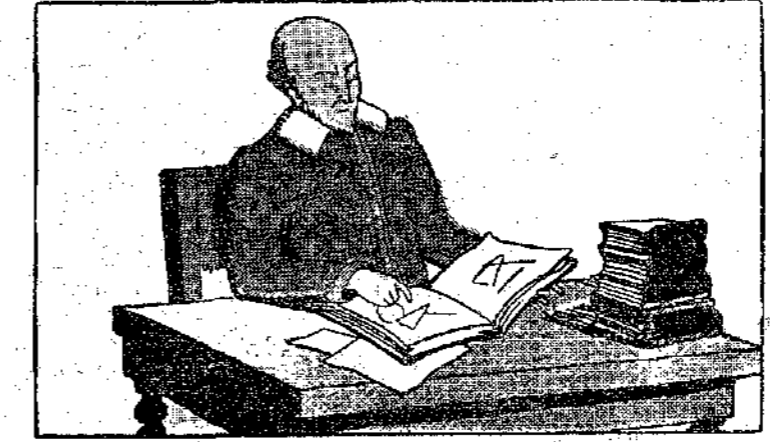
Τή στιγμή εκείνη ήρθε κοντά τους ο Ίσιδωρος. Τώρα ήταν ένας χαριτωμένος νέος, του άρεσαν όμως πάντα οί ώραιές ιστορίες. Γι' αυτό ρώτησε άμέσως τον πατέρα του:

— Τι «σκοτεινό θάλαμο» λέτε;... Είναι καιμιά άληθινή ιστορία ή παραμύθι;

— Είσ' ένας άγράμματος, μικρέ μου, είπε γελώντας ο Νικηφόρος. Στάσου και θ'α σοδ π'ω...

— Σε μια εποχή κάπως μεταγενέστερη από κείνη, όπου ο άλχημιστής Φαδρίκιος άνακάλυψε τή «εσέληνη με τ'α κέρτατα», ζούσε στη Νεάπολη ένας φυσικός που όνομαζόταν Ζάν - Μπατίστα Ντελλαπόρτα. Μια μέρα, καθώς μελετούσε πάνω σ' ένα μεγάλο χειρόγραφο τετράδιο με γεωμετρικά σχέδια κι' άριθμούς, στέναξε και ψιθύρισε μ' άπογοήτευση:

— Γιατί να μη ζήσω έναν αιώνα νορίτερα! Θα γνώριζα το Λεονάρδο Νταβίντσι, τή μεγαλοφυία ατή, που έδόξασε τήν εποχή της. Αδτός που σχεδίασε άκόμη και πτητικές μηχανές, θ'α με βοηθούσε να τελειοποιήσω αυτό το σκοτεινό θάλαμο, που τον περιέγραψε για πρώτη φορά ο Άγγλος καλόγερος Ρογήρος Βάκων... Στο περιεργο αυτό κουτί, που έχει στη μια πλευρά μια μικρή τρύπα και στην άλλη ένα λευκό πανί ή ένα άσπρο τζάμι, μπορεί και βλέπει κανείς,



— Μελετούσε πάνω σ' ένα μεγάλο χειρόγραφο τετράδιο... (Σελ. 331, στ. α')

ανάποδα, αλλά φωτεινά και χρωματιστά, ελα τ' αντικείμενα, που βρίσκονται μπροστά στην τρύπα... Άκουσα ότι κι' ένας Γερμανός, όνομαζόμενος Έρασμος Ράιγγολδ τ'ο μεταχειρίστηκε άλλοτε για να παρατηρήσει καλύτερα τις ε-κλείψεις του ήλιου... Άλλ' οί εικόνες

μένουν θαμπές κι' ακαθόριστες: Π'ως να το διορθώσει κανείς αυτό;

Καθώς συλλογίζόταν αυτά, ο Ιταλός σοφός έπαιξε μ' έναν φακό, που είχε πάνω στο γραφείο του, για να διαβάσει καιμιά φορά τις δυσανάγνωστες σελίδες. Ξαφνικά, άνατρίχιασε: Σμιώνοντας κι' άπομακρίνον-

τας το φακό από το βιβλίο, που ήταν άνοιχτό μπροστά του, είδε ότι τ'α γράμματα θάμπωναν και ξεκαθάριζαν άνάλογα με τήν άπόσταση του φακού από το μάτι του. Αυτό δεν τ'ο είχε ιδεί κι' άλλοτε; Ναι, αλλά τή στιγμή εκείνη, βλέπεις, τ'ο είχε έρθει αδή ή θεία έμπνευση.

— Εύρηκα! Εύρηκα! φώναξε σαν τον άρχαιο Άρχιμήδη. Μ' αυτό θ'α ξεκαθαρίσουν οί εικόνες! Άρκει να ξέρω να όπολογίσω τήν άπόσταση που χρειάζεται.

Σε λίγες μέρες, πρόσκάλεσε κάμποσους σοφούς και τούς είπε χαρούμενος:

— Φίλοι μου, θ'α σας κάνω τ'α τραπέζι άπόψε στη Σάντα Λουσία!

— Μά το Βάκχο! είπε ένας σκυθρωπός μαθηματικός. Γι' αυτό μ'ας φώναξεσ εδω, να χάσουμε τον καιρό μας;

— Υπομονή λιγάκι, κ'άρο μίο, άποκρίθηκε ο Ντελλαπόρτα. Κ'ε β'ά π'ιάνο, β'ά σ'άνο (*).

— Όταν άποφάμε, θ'α σας π'ω τ'ο μυστικέμου. Έμπρός, μικροί, είπε στα παιδιά του, πάρτε τ'α πανέρια με τ'α τρόφιμα. Όσο για μένα, έχω

— Η Ίδέα σου είναι αξιοθαύμαστη, είπε τώρα ο μαθηματικός, αλλάζοντας ύφος. Τι κρίμα που οί εικόνες αυτές είναι προσωρινές και φευγαλέες! Άν μπορούσε κανείς να τις κρατήσει, να φυιάσει πολλές, να τις στείλει σ' όλο τον κόσμο, που λέει: Vedere Napoli e poi morire (*) θ'α τήν έδλεπε, χωρίς πολλά ταξίδια!

— Η ιστορία σου είναι ώραία, είπε ο Κλαύδιος Νιέφ στον άδελφό του. Άλλά πρέπει να όμολογήσουμε ότι ή έλπίδα του σοφού Ναπολιτάνου δεν φαίνεται π'ως θ'α πραγματοποιηθει. Άκου-

(*) Όποιος πηγαίνει σιγά, πηγαίνει σιγουρα.

τί. Άπό τή μια πλευρά είχε ένα θαμπό γυαλί κι' από τήν άλλη ένα σωλήνα, που μπορούσε να μπαίνει στο έσωτερικό.

— Καιμιά έφεύρεση για να κρατείς τ'ο κρασί δροσερό ή καιμιά μωγοπαγίδα; ρώτησε γελώντας ο μαθηματικός.

Τότε ο Ντελλαπόρτα τοποθέτησε το



— «Ω, αυτό είναι θαύμα!» (Σελ. 331, στ. γ')

κουτί προς τον κόλπο της Νάπολης και είπε στο μαθηματικό.

— Έλα να ιδεις τί θ'α ζωγραφιστεί σ' αυτό το γυαλί...

— Ω! αυτό είναι θαύμα! φώναξε ο άλλος εδθός μόλις έβαλε το κεφάλι του κάτω από το μαύρο πανί. Μά γιατί είν' έτσι ο ουρανός κάτω κι' ή θάλασσα από πάνω;... Ά, αυτό δεν είναι ζωγραφιά!

Βλέπω το Βεζούβιο που καπνίζει και τις βάρκες που γλιστρον στα νερά.

Σηκώθηκε όμως ξαφνικά άπάνω και μίλησε άσπτηρά στον έφευρέτη:

— Πρόσεξε καλά, Πόρτα! Αυτό είναι μαγεία! Έέρεις ότι οί μάγοι καταδύκονται και τιμωροδνται.

— Μείνε ήσυχος, φίλε μου. Ένας φακός κι' ένα κουτί μ' ένα τζάμι, δεν έχουν τίποτα το μαγικό.

Και εξήγησε σύντομα στους φίλους του τήν έφεύρεσή του.

— Η Ίδέα σου είναι αξιοθαύμαστη, είπε τώρα ο μαθηματικός, αλλάζοντας ύφος. Τι κρίμα που οί εικόνες αυτές είναι προσωρινές και φευγαλέες! Άν μπορούσε κανείς να τις κρατήσει, να φυιάσει πολλές, να τις στείλει σ' όλο τον κόσμο, που λέει: Vedere Napoli e poi morire (*) θ'α τήν έδλεπε, χωρίς πολλά ταξίδια!

— Η ιστορία σου είναι ώραία, είπε ο Κλαύδιος Νιέφ στον άδελφό του. Άλλά πρέπει να όμολογήσουμε ότι ή έλπίδα του σοφού Ναπολιτάνου δεν φαίνεται π'ως θ'α πραγματοποιηθει. Άκου-

(*) Νά ιδαι τή Νάπολη κι' ύστερα να πεθάνει!

σα ότι ο Σάρλ, ο διάσημος φυσικός μας, δοκίμασε ν' αποτυπώσει εικόνες σε χαρτί αλειμμένο με «χλωριούχο αργυρό». Τό κατόρθωσε. Άλλα μόλις θέλησε να δείξει τις εικόνες στους μαθητές του, μαύρισαν άμέσως κι έγιναν μιά μουντζούρα.

— Ο Σάρλ δεν τό κατόρθωσε, άλλ' άλλοι θα τό κατορθώσουν, είπε ο Νικηφόρος Χρειάζεται επιμονή και μελέτη.

— Εγώ δέν έχω πολλές ελπίδες. Προτιμώ νάσοληθώ με τόν «πυροφόρο» μας, και γι' αυτό θέλω πάλι να φτιάσει μιά μηχανή να γίνει γνωστός. Λυπάμαι πολύ πού θα σάς άφίσω.

Ο Κλαύδιος λοιπόν πήγε στό Παρίσι, έκαμε κι' εκεί πειράματα, όπου έκίνησε με άτιμό ένα βαποράκι· αλλά δέν είχε τά κεφάλαια, πού χρειαζόνταν γιά νά φτιάσει μιά μηχανή μεγάλη, πού νά καίει σκόνη από κάρβουνο. Άφισε λοιπόν λυπημένος τή Γαλλία και πήγε νά εξακολουθήσει τις προσπάθειές του στην Άγγλία.

Τά δυό αδέρφια, χωρισμένα τώρα πιά, άλλαξαν γράμματα κάθε βδομάδα. Άλλ' ο Νικηφόρος δέν μιλούσε ποτέ στά γράμματά του γιά τόν άτιμό και γιά τή μηχανή. Μιλούσε μόνο γιά τό μαγικό κουτί του Ντελλαπόρτα. Θά κατόρθωνε άραγε ν' αποτυπώσει εικόνες μόνιμες κι' όχι εφήμερες; Αυτό ήταν τό μεγάλο έρώτημα στη ζωή του.

(Ακολουθεί)
ΦΩΚΙΟΝ ΒΑΛΕΡΟΣ
(Απ' τό Γαλλικό)

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΜΙΑ ΤΡΑΓΙΚΗ ΜΗΤΕΡΑ

Άγαπητοί μου,

Η ΤΑΝ τό πρώτα χρόνια πού μητέρα στη «Διάπλασι άρχισυντάκτης. Άνάμεσα στά παιδιά πού είχε τότε, — και πού σήμερα, όσα ζούν, είναι γέροι σχεδόν πενηντάριδες, — ένα διακρινόταν πολύ. Μάς έγραφε θαυμάσια γράμματα, από τά όποια συχνά ή διάπλασι άποσπούσε κομμάτια, και, μολονότι δέν είχαμε άκόμα Σελίδα Συνεργασίας, μάς έστειλε κάτι παιδικά ποιηματάκια τόσο όμορφα, πού τά δημοσιεύσαμε με τόνομά του στό φύλλο. Ήταν πάρα πολύ έξυπνο παιδί, διαβασμένο πολύ γιά τήν ηλικία του, εδαισθητό και δυστυχισμένο. Ά, πόσο δυστυχισμένο! Φτάνει μόνο νά σάς πώ πώς από μικρό υπέφερε άπ' τό πόδι του, πώς δέν περπατούσε παρά με δεκανίκια, πώς τόν περισσότερο καιρό τόν περνούσε στό κρεβάτι, πώς τά τελευταία χρόνια κρεβατώθηκε πιά όριστικά, και πώς οι γιατροί άναγκάστηκαν επί- τέλους νά τόν άκρωτηριάσουν. Άκόμα θυμάμαι τό γράμμα πού μάς έγραψε ύστερ' άπ' αυτή τήν τρομερή έγχείρηση

πού τόν άφησε σακάτη μ' ένα πόδι. Χαιρόταν τό κακόμοιρο, γιατί νόμιζε πώς γλύτωσε πιά άπ' τά βάσανα... Άγιο όμως βάσταξε ή τραγική χαρά του. Ή θυσία του ποδιού δέν ώφέλησε σε τίποτα, τό αίμα του ήταν πιά δηλητηριασμένο, ή γάγγραινα έκδηλώθηκε άλλού και, ύστερ' από πολλά και μεγάλα άκόμα βάσανα, ο μικρός μάρτυρας πήγε στόν ουρανό... Τόν κλάψαμε, δημοσιεύσαμε σιγά - σιγά όλα τάνέκδοτα ποιηματάκια πού άφισε, τόν θυμούμαστε συχνά και... λίγο-λίγο τόν ξεχνούσαμε, όπως συμβαίνει πάντα σ' αυτόν τό μάταιο κόσμο, όπου άλλοι φεύγουν κι' άλλοι έρχονται, κι' όπου οι ζωντανόι μένουν με τούς ζωντανούς και — άλλιμονο! — οι πεθαμένοι με τούς πεθαμένοους...

Τί μάς έκαμε τώρα πάλι νά τόν θυμηθούμε;... Κάτι παραχτικό, παιδικά μου! Κάτι από κείνα πού πολύ - πολύ σπάνια μπορεί νά συμβούν και σ' αυτόν τό μάταιο κόσμο... Τό δυστυχισμένο παιδί, τό μονάκριβο, είχε και μιά χήρα μητέρα. Δόλια μητέρα! Τό περιποιηθήκα χρόνια τό λατρεμένο της, έπασχε κι' αυτή μαζί ή — πονούσε — τό φαντάζεται καθέννας — περισσότερο κι' άπ' τόν άρρωστο τόν ίδιο, ξεπεφτε από τήν έλπίδα στην άπόγνωση κι' από τήν άπόγνωση, στην έλπίδα, ως πού οδύστηκε κι' ή τελευταία της. Ή, τότε πιά ή δυστυχισμένη μητέρα έχασε τά λογικά! Ήταν τόν καιρό πού έκοψαν τό πόδι τό παιδιού της. Τρελλή τήν έκλεισαν σ' ένα Φρενοκομείο. Κι' έτσι δέν έμαθε τότε πώς ο μικρός μάρτυρας πέθανε. Άλλά δέν τόμαθε ούτε κατόπι. Οι συγγενείς της, μιά πού ήρθαν έτσι τά πράγματα, έκριναν καλό και φιλόδημο να τής τό κρύψουν, κι' άφοδ τής πέρασε, μετά χρόνια, ή παροδική εκείνη τρέλλα. Τής είπαν πώς, όσο αυτή ήταν άρρωστη, τό παιδί καλύτερέφε, σηκώθηκε, κι' έφυγε άπ' τήν Άθήνα νά εργασθή κοντά σ' ένα θεό του, στό Έξωτερικό. Τό πίστεψε. Και από τότε είχε τήν ιδέα πώς ο γιος της ζούσε κάπου, μακριά, και μάζευε χρήματα γιά νά γυρίση κοντά της. Είχε μείνει κιάλα στό Φρενοκομείο ή πρώην τρελλή μητέρα, κι' είχε γίνει εκεί έκκλησάρισσα.

Ω, με τί θέρη θά προσευχόταν στην έκκλησούλα γιά τό μονάκριβό της, πού τό φανταζόταν μεγάλο, σώο, άκέραιο, — είχε ξεχάσει πιά πώς τόχαν κόψει τό πόδι, — κι' ετυχισμένο... Κι' άξαφνα, μιά μέρα, από μιά κακή σύμπτωση, από μιά άκριτομυθία, από μιά άπροσεξία — ποιος ξέρει! — ή γριά έκκλησάρισσα του Φρενοκομείου, ή τραγική μητέρα, μαθαίνει πώς τό παιδί της είχε πεθάνει έδώ και τριάντα χρόνια! Πώς δέν ξανατρελάθηκε, είναι θαύμα! Προχτές Ισα-Ισα έλαθα ένα δακρύδρεχτο γράμμα της πού μου λέει: « Άν

δέν ήπια τά βουνά, είναι ή ισχυρή μου θέληση πού με συγκράτησε». Κατόπι μ' εύχαριστεί — ύστερ' από τριάντα χρόνια! — γιά τή νεκρολογία πού έγραφα τότε στη «Διάπλασι» γιά τό παιδί της — κάποια Άθηναϊκή Έπιστολή βέβαια, πού κι' έγώ τήρα πιά δέν τή θυμούμαι. — και τελειώνει μ' ένα ποιήμα δικό της, γραμμένο άφοδ έμαθε τή συμφορά. Γιατί κι' ή μητέρα του μικρού ποιητή είχε ποιητική φλέβα, και πάντα έξυχνε τούς πόνους της σέ σίχους. Άλλ' ως άντιγράφω έδώ αυτό τό τελευταίο ποιήμα, νά ιδήτε τί αυθόρμητο πού είναι και τί συγκινητικό μ' έλη του τήν άταχνία:

Πάλι άρχισαν στά κλαδιά
Νά φάλλουν τά πουλάκια,
Πάλι πρασίνισεν ή γή
Λούσουλιά στολισμένη. —
Μην κλαίς, μάννα καίμένη!

Ο ήλιος βγαίνει άπ' τό βουνό
Χρυσαστεφανισμένος
Από βροχούλα άερινή
Η γή είναι δροσιμένη. —
Μην κλαίς, μάννα καίμένη!

Μ' άνεμος τώρα δυνατός
Τά άπάνω κάτω φέρνει,
Τά φύλλα άφίνουν τά κλαδιά,
Η γή κτριρισμένη. —
Κλάψε, μάννα καίμένη!

Ο ήλιος μισοσκότεινος
Στά σύννεφα κρυμμένος,
Άστραποβρόντι δυνατό,
Η γή ναι λαοπεμένη. —
Κλάψε, μάννα καίμένη!

Ένα πουλάκι μοναχά
Απ' τήν έρμιά φεμένο,
Περνά, γυρνά σ' ένα σταυρό
Κι' ή γή φρεσκοκαμμένη. —
Κλάψε, μάννα καίμένη!

Σημειώστε τώρα ότι τό παιδάκι αυτό της της δυστυχισμένης, — πού αν ζούσε, θάταν σήμερα χωρίς άλλο ένας μεγάλος ποιητής, — είχε τότε στη «Διάπλασι» τό ψευδώνυμο Πτηνόν τής Έρής μου. Αυτό οπαινίσεται ή τελευταία στροφή. Άν θέλετε και τ' όνομά του, ήταν Άγώνιος Κυριακίδης. Όσοι έχετε τόμους «Διαπλάσεως» του 1896, 1897 και καθέξής, μπορείτε νά βρήτε αυτό τό όνομα κάτω από πολλά ώραιά ποιηματάκια. Άλλά τό πιο συγκινητικό άπ' όλα είν' αυτό, με τό όποιο ή μητέρα του θρηγεί τό θάνατό του, πού τόν έμαθε μετά τριάντα, δάκρυα χρόνια...

Σας άσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ



ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΗΝ ΕΣΟΧΗ (Χρονίτιο)

Πεντάμορφη ήλ' ή φύση
Θαυρός πώς τραγουδούσε,
Τά ρόδα είχαν άνθισει
Τό μύθο τους μεθούσε.

Ήλιος λαμποκοπούσε
Φως είχε πλημυρίσει
Ο οθάνας γελοΐσει
Η γή 'χε πρασινίσει.

Ω, τί χαρά στην έξοχή!
Έδώ λαλούν πουλάκια
Και μάς εύφραΐνουν τήν ψυχή.

Κι' εκεί χαρούμενες πηγές,
Πού τραγουδούν σ' ελάκια
Και μάς γιακρίζουν τίς πηγές.

Φιλόσοφη
Μεγάλη Τάξις — Α' Βραβείον
Μ. Διαγωνισμού Ποιήματος

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΒΟΥΝΙΣΟ

Τής χαράς άναγάλλισμα
πλημυράει τήν ψυχή μου,
βουνού άβρας άγκάλισμα,
σάν γροικώ στό κορμί μου!

Τά βουνίσα τ' άρώματα
πού κλωνούν στόν άνέρα,
τά περισσά τά χρώματα,
του βουκού ή φλογέρα,

Τά βαθιά κουνουνίσματα
των ήμερών προβάτων,
ή σκιά, τά βουσίματα
των πελώριων ελάτων,

Τών πουλιών κελιάματα
πού μαγεύουν, μεθούνα,
των ζουδιών τά κρήματα
πού ζητούν νά κρηματούνε,

Τό γλυκό τό νανούρισμα
μιάς πηγής κρουσταλλένιας,
τό καθάριο μουρουμίρισμα,
φεμματιές άσημένιας...

Όλες τούτες οι χάρες σου,
καλοκαίρι βουνίσο,
γλυκόν ύμνο με κάνουνε
χαρωπά νά τονίσω.

Πάνθεια Άβραδάτου
Μικρά Τάξις — Α' Βραβείον
Μ. Διαγωνισμού Ποιήματος

ΝΥΧΤΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Τίποτα δέν κουνιόταν και τίποτα δέν άνησυχούσε τή νύχτα πού έπαΐε με τό φως του φεγγαριού, και κνηνημένη τρελλά από παντού, βέβαια άσυλο στά σκοτεινά δέντρα και στις σκιές τους. Τό μέρος αυτό στό δάσος ήταν πολύ άραιό. Κάθε έλατο δέν ήταν παρά δυό σκιές ή μιά ύψονόταν μάση δλόδισια μέσα σ' ένα άέρινο ακαθόριστο χωσό φόντο. Η άλλη έαλωνόταν γέροντας πρós τά κάτω λοξή, μακριά, πάνω σ' ένα έδαφος χρυσοφαισιμένο. Η μιά, πραγματική σκιά σ' ένα φόντο άμφίβολο ή άλλη, σκιά άπίθανη σ' ένα φόντο πραγματικό.

Σά νά είχα σκοπό νά κάτω γιά πάντα και πάνω. Μήπως δέ θα κατέβαινα και μοναχή μου; Άσ' άνέβαινα ψηλότερα και ένοιαθα πώς ήμουν δλομόναχη μέσα στην έρημία, μακριά από τούς άλλους, από τό χωριό, κ' άκουγα τούς μικρούς κρότους νά πολλαπλασιάζονται γεμάτοι μυστήριο σ' αυτή μου, άπυσίδηστη, τό καθετί θά με φόβιζε. Και χωρίς κι' έγώ νά τό θέλω, θά με κυριεύει ένας φόβος και θά κατακυλιόσαστη στην κατηγορία... Άλλά όχι! έπρεπε νά κατέβω τώρα, γιατί «δέν ήταν σωστό».

Κάτω από δυό μικρά έλατάκια, πού ένοιαμένα σχημάτιζαν μιά σκιερή φωλιά, ήμουν από άραχομένη. Μιά νυχτερίδα είχε ξεβεί και πετούσε από πάνω μου κάνοντας κύκλους πηγαινε, ξαναγυρίζε, κοντά, μακριά, γύρω γύρω. Άνοιγόκλεινε τά μαύρα φτερά της χωρίς νάκούγεται καθόλου. Μέσα στό σκοτεινό χουσό φως έβραζε με μιά έπερφυσική σκιά πού πηγαίνεσχετόταν... Σάν κάτι ξεω από τόν κόσμο.

Τήν παρακολουθούσα με ενδιαφέρον. Νόμιζα πώς πετούσα μαζί της. Κάτω όμως άνοιγόταν ή άπότομη κατηγορία του βουνού. Κάνανε πελώριους κύκλους κι' ένοιαθα έλιγγο στις άπότομες στρώφες.

— Αυτού είσαι;
— Πρόσεξε μην κολλήση ή νυχτερίδα στά μαλλιά σου και ύστερα δέν μπορείς νά τή βγάλεις.

Πετάχτηκα πάνω. Ένα στίγος πέρασε τό σόμα μου. Βγήκα γρήγορα από κεί. Μά και ή νυχτερίδα τρώμαζε, έκοψε τούς ρυθμικούς της γύρους και πέταξε μακρύτερα...

Κόρη τών Άθηνών
Μ Ε Σ Η Μ Ε Ρ Ι

Ένα μονοπάτι φειδικό, με σκοτισμένα βάτα από τή μιά μεριά κι' από τήν άλλη, περνάει άνάμεσα από θερισμένα χωράφια. Αφήνοντας τήν όμορφη άκρογαλιά, με φέρνει βαθιά στόν κάμπο. Είναι μεσημέρι, τό φως πέφτει παντού και όλα σιωπούν. Η γή λές και τυλίχτηκε σ' ένα πύρινο σάλλι. Κι' όμως προχωρώ άκόμα στό σκοτισμένο μονοπάτι. Λίγο άκόμα και φθάνω πού φροντιστή χρονοκιά. Σακούλια κόκκινα με χτυπητές πράσινες ζώνες, δυό φλασιά και μιά ρόκα κρέμονται από τά κλαδιά της. Και τά τρία σύμβολα της άπλής έργατικής ζωής του χωριού. Φεύγω, γιά νά γυρίσουν και πάλι στόν ίσκιό τά πουλάκια πού έφυγαν τρομομαμένα στό διάβα μου.

Έδώ τελειώνει ο χρυσαφένιος κάμπος και άρχίζει τό βουνό, πρσίον από άμπέλια. Βρίσκω μιά κουφάλα σέ μιά γέρικη έλλά, και τοποθετούμαι εκεί μέσα άναπαυτικά και κοιτάζω άπληστα γύρω μου... Ο κάμπος κοιμά-

ται τούτη τή στιγμή, στόν κάθε ίσκιό είναι έαλωμένοι άνθρωποι και στά ήλιοκαμένα πρόσωπα τους βλέπεις τήν εύχάριστη σή του ύπνου. Έδώ και κεί, σάν άναποδα ζωντικά χωνιά, είναι σκοπιζόμενοι οι χορταρένιος κάλβες τους.

Σάφνου μιά συρτή όξεΐα φωνή σκορπίζει ένα παρόνοιο ήχο μέσ' στη λαύρα του μεσημεριού. — Βασίληη, μωρέ Βασίληη! πότισες τά ξά!

Και ή ίδια στριγγιά φωνή έπαναλαμβάνεται δυό - τρεις φορές, σκορπίζεται, γάναται και σβύνει μέσ' στόν άπέραντο φωτοπλημμυρισμένο κάμπο. Ο Βασίλης δίπλα μου ξύνει ένα καλάμι στό δροσό τά φλογέρα, σηκώνει τό κεφάλι και δέν άπαντά στις φωνές.

— Μά γιατί δέν άπαντάς; τόν ρωτώ.

Με κοιτάζει λίγο λοξά, σάν νάκαι στενοχωρημένος πού έτσι άπρόσκλητα μπήκα στη ζωή του, και πάλι σιωπά. Λίγο πιά πέρα δυό μεγάλα άσπρα βόδια, «τά ξά του», περσιμένα μέσ' στό χορτάρι άναμασσούν άργά-άργά τό φαί τους; ένώ τά μεγάλα τους φάρατα μάτια λές και άκολουθούν κάποιο όνειρο πού δέν τελειώνει ποτέ...

Τό φως δέν είναι τόσο δυνατό τώρα, ή ζέστη άρχίζει νά μετριάζεται, κι' έγώ κέρνω και πάλι τό σκοτισμένο μονοπάτι.

Πώς μ' άρέσει νά περπατώ μέσ' στό μεσημέρι, τήν ώρα πού οι άλλοι κοιμούνται!...

Χιόνι

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΛΙΓΟΝΕΡΙΟΥ

Οί βράχοι είναι σχισμένοι κάθετα σά με μαχαίρι, σέ σχήμα ήμισυκικό, άφίνοντας θέση στην έκκλησούλα τών πλιθόχτιστη της Παναγίας του Λιγονερίου. Μέσα σέ μιά κοιλαδίτσα, λίγα μέτρα μακριά από τό γεφύρι πού ένάνκει τις δυό πλευρές μιάς χαράδρας. Εκεί βαθιά χωμένη στην κρυψωνίτσα της, ή Παναγία του Λιγονερίου άκούει μέσ' στην έρημία της τό κήμα, πού άλλοτε μουγκρίζει άγοιμένο, κι' άλλοτε ήρω φιλιά τήν άκρογαλιά. Γύρω της δλο βράχοι άγχοιοι, έπιβλητικοί, σκοτεινάζουν τό μέρος, και τό κάνουν μυστηριώδες. Άνάμεσα στις σχισμάδες τών βράχων, φυτρώνουν λίγα σχοινιά και άγροολούλуда, πού κατώως προσπαθούν νά κρύψουν τή γυνώγητά τους. Τό έξοστεικό της έκκλησίτσας είναι πολύ φραχικό. Άσκη, κατάρση, με κόκκινα καγκελάνια στις πόρτες και στα παραθύρα, πού φαντάζουν στους άσπρους άσβεστομένους τοίχους της. Ο περιβόλος της στολίζεται από μερικά κυπαρισσάκια, άραιά-άραιά, φτωχικά θαρρεί κανείς. Άς ρίξουμε τώρα κι' από τό παρόθυρο ένα βλέμμα. Τό έσωτερικό της έκκλησούλας είναι άκόμη πιά φραχικό. Στό τέμπλο της πάνω είναι ζωγραφισμένες έξ εικόνες άγιων, τών όποιων

δεσπόζει η εικόνα της Παναγίας. Μία κατήχημα κρημασμένη από το ταβάνι, στη μέση των εικόνων. Από κρησάτες χωρίς κρημασμένη να ένα θεματικό οφθαλμο, ποιος ξέρει πόσον καιρό! "Ολ' αυτά δείχνουν ότι πολὺν καιρὸ θάχει ὁ καπλὰς τὴν ἐπισκεφθῆ καὶ νὰ λειτουργήσῃ. Ἔιναι μικρὴ, μὰ πολὺ μικρὴ, μόλις πέντες ἀνθρώποι χωροῦν, ἄλλα καὶ κείνοι πού τὴν ἐπισκέπτονται δὲν εἶναι περισσότεροι. Καρμὰ καὶ γυναῖκα κανένος ψαρά, καμιά γριούλα γιὰ κανένα νη- μόνου. Μόνου τῆς Ζωοδόχου Πη- γῆς, πού γιορτάζει, λειτουργεῖ ὁ καπλὰς. Μόνου τῆς, πού τὴν ἤσυ- χία τῆς ταράζει, πού καὶ πού κανένος προσκυνητῆς, ἡ Πανα- γία τοῦ Αἰγονεργεῖ ἄκουε τὸ κῆμα, πού ἄλλο τεμνοῦνται ἀ- γοιμένο, καὶ ἄλλοτε ἤσυχο φι- λεῖ τὴν ἀρογοιολιά.

προσέξῃ: " Ἄς ἔρθῃ πρῶτα τὸ κλοκαίρι, νὰ σκάθωσι οἱ ἀνθρώ- πων ἀπὸ τῆ ζῶντῃ, τότε θὰ λα- χταροῦν λίγη δροσόυλα, κ' ὅτι τὸν δόσσι θὰ τὸ δεχθῶν εὐκόλα καὶ μ' εὐγνωμοσύνη. Δὲ θάχουν πολλὰς θείωσις! Τὸ κλοκαίρι λοιπόν! Ἄλλὰ γιὰ στάσου! Δὲν μπορῶ τὰγα νὰ στείλω τώρα αὐτὸ γιὰ τὴ Διά- πλασι; *Δροσοῦλα*

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
Μ. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ
["*Ἰδε Διάπλ. τοῦ 1929, φιλ. 361*"]
Ἐξήγησα ἀπὸ ἓνα ποιημάτιν με τὸν τίτλον *Τὸ κλοκαίρι στὴν ἐξοχῆ*, μὲ 12 τὸ πολὺ μεγάλους στίχους (δεκαπεντασύλλαβους κ. χ.) ἢ 24 μικροῦς (ἐπτασύλλα- βους κτλ.). Ἄλλὰ πολλοὶ δὲν συμ- μορφώθησαν μ' αὐτοὺς τοὺς ὁ- ρους. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἡ *Φιλό- σοφῃ*, ἀντὶ γιὰ ἓνα, μὸς στέλνει τρία ποιήματα νὰ... διαλέξω! Αὐτὸ τὸ δικαιολογεῖ βέβαια μ' ἓνα γράμμα τῆς ἄλλῃ, ὡς πα- ρακαλῶ, ἂν τόκαναν ὅλοι—δηλα- δὴ νὰ μὸς στείλουν ἀπὸ τρία, τέσσερα, κέντε, ὅσα θέλουν ποι- ῆματα, γιὰ νὰ διαλέξω,—πῶς θὰ ξεμπερδῶσαι; Ἐπειτα, ὅταν με- ρικοί, παραβαίνοντας τὸν ὅρον, στέλνουν περισσότερα τοῦ ἐνός, δὲν ἀδικοῦν τοὺς ἄλλους πού τὸν ἴσον καὶ στέλνουν μόνο ἓνα; Ἄλλὰ κ' ἄλλη παράβασις κάνει ἡ *Φιλόσοφῃ*; Μὸς στέλνει κ' ἓ- να σονέττο ἀπὸ 14 στίχους με- γάλους, πού κένουν 28 μικροῦς, ἀντὶ τὸν 24 πού ζήτησα. Δὲν ἔ- ρηπε λοιπόν νὰ τὴν ἀποκλείσω; Ἄλλὰ τότε θάπερα σ' ἄλλο κα- κό: Δὲν θὰ ἔβρισκα, στὴ Μεγά- λη Τέχῃ, ποιήμα ἄξιο τοῦ *Α'* Ἐραβεῖου! Γιατὶ τὰ δύο ἀπὸ τὰ τρία πού ἔστειλε ἡ *Φιλόσοφῃ*, καὶ προπάντων ἓνα σονέττο μ' ἐπτασύλλαβους στίχους, εἶναι πραγματικῶς τὰ καλύτερα τοῦ Διαγωνισμοῦ. Σόντομα, περιορι- ζονται στὸ θέμα, τὸ πραγματι- ζοῦνται πολὺ ποιητικῶς καὶ—τὸ κυ- ριότερο—ἔχουν ἀνεπιτη σχεδὸν στιχοτυπία.

Εὐδωανάκι
ΣΤΗ ΦΙΑΝ ΜΟΥ Ε.
Στὸ στενὸ τῆς ζωῆς μονοπάτι προχωρῶντας στὰ πρῶτα μου [χρόνια —πὸ ἀέχαστα μένουν αἰώνια— σὲ ἀντίκρουσα χάρη γεμάτη.

—Νά, εἶπε ἐκεῖνος, τὴ νύχτα κυνηγοῦσα καὶ σκότεινα πάνθη- ρες, σφαιραδεύοντας στὴ μέση ἀπὸ τὰ μάτια τους, καὶ πουλοῦσα τὸ δέρμα τους.
—Ὑστερα ἀπὸ μερικὸς μῆνας ἔφυγε πάλι γιὰ τὴν Ἀφρική καὶ ξαναγύρισε στὴ Μασσαλία πὸ φτωχὸς παρά ποτε.
—Τὸτε οἱ φίλοι του τὸν ξανα- ρώτησαν:
— Πῶς κατάφερες, βρε ἀδελ- φέ, καὶ κατάντησες σ' αὐτὰ τὰ χάλια;
—Μὰ ἐκεῖνος χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμία του, ἀπάντησε:
—Οἱ πάνθηρες, πὸς κοινροὶ ἀπὸ μένα, ἔρχονταν δύο-δύο κ' ἔκλειναν τὸ ἓνα μᾶτι. Ἐγὼ ση- μάδευα στὴ μέση καὶ οἱ σφαιρε- χάνουνταν χωρὶς αὐτοὶ νὰ πα- δαίνουν τίποτε.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

Κι' εὐθὺς δώσαμε τότε τὰ χέρια μὲ μὴ ὑπόχρεση μὴ κ' ἀλήθ: τῆς ζωῆς μας τὸ δρόμο τὸ λίγο νὰ περάσουμε πάντα μαζί.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

Κι' εὐθὺς δώσαμε τότε τὰ χέρια μὲ μὴ ὑπόχρεση μὴ κ' ἀλήθ: τῆς ζωῆς μας τὸ δρόμο τὸ λίγο νὰ περάσουμε πάντα μαζί.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

Καὶ τῆς *Συνοδολογίας* βέβαια τὸ ποιήμα εἶναι πολὺ ὁμοιοφ- ροῦ, μὰ ἀκόμα πὸς τεχνικὴ στιχοτυ- πία ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐ- κείνο πού ζήτησα (νομίζω ὅτι ἔφευγε κίτρινος ἀπὸ τὸ θέμα) κ' ἔπειτα ἀκριτελεῖται ἀπὸ 80 στί- χους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 20 εἶ- ναι μεγάλοι, δηλαδὴ ἀπὸ 50 μι- κροῦς! "Ε, ἀδύνατον νὰ παίρνω *Α'* Ἐραβεῖο ἓνα ποιήμα πού κένει μὰ τέτοια παραβασι, τοῦ ὅρου "*Ο' Μανντόφ* περιγράφει, κ' ἀκριβῶς καλὰ,— μὲ κάποια προ- τοτυπία, ἂν θέλετε— μὰ κατα- σκίνηση σὲ παραθαλάσσια ἐξο- χή. Ἄλλὰ κ' αὐτὸ τὸ ποιήμα ἔ- χει τέσσερις στίχους παραπάνω, καὶ μὰ ὀλόκληρη στιχοτυπία, ἐκεί- νη πού περιγράφει τὴν ἐπιστρο- φὴ τῆς ἀδειας σουστάς,— εἶναι μὰ παρενθήσει περὶ τῆς, πού χα- λᾷ τὴν ἐνότητα. Πάντα ὅμως εἶ- ναι ἀπὸ τὰ πὸς τεχνικὰ ποιήμα- τα τοῦ Διαγωνισμοῦ μας.

τῆς Θάλασσης (πὸν θάταν ἀνώ- τερο-ἀπ' ὅλα, ἂν δὲν εἶχε στὴν ἀρχὴ ἓνα περιττὸ ἡμιστίχο σὰν παραγέμισμα «καὶ τῆς φωνῆς γ' ἀ- φήσας», καὶ στὴ μέση μὴ ἀνο- πόρησι χαρμωδία «ὡς ἄγα ἐξο- χή!») καὶ τῆς *Συνοδολογίας*, πού ἡ στιχοτυπία του εἶναι τέ- λεια: οὔτε μισὴ συλλαβὴ παρα- πάνω, οὔτε ἓνας τόνος ἐκείπὸν δὲν πρέπει. Τάλλα εἶναι μέτρια, μερικὰ δὲ καὶ κάτω τοῦ μετρίου.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ
ΜΕΓΑΛΗ ΤΑΞΙΣ
(Ἀπὸ 15 ἐτῶν καὶ ἔνω, καθὼς καὶ ὅσοι δὲν ἐπιμεινόντων ἤλικίαν.)
ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Φιλόσο- φῃ* [20Ε].
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Συνο- δολογία* [20Ε].— *Μανντόφ* [20Ε].
ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Κυρὰ τῆς Θάλασσης* [18Ε].— *Μικρομέγαλη* [16Ε].— *Πίπριν* [16Ε].
Α' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [12Ε] εἰς ἔ- καστον: *Σαλονόφουκα*, *Ἄστρα- πόβροντο*, *Κυρὰ Φροσύνη*, *Ἀλὸν Πινοῦ*, *Φαντά*, *Γιὰ ΣΑΞ*.
Β' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [10Ε] εἰς ἔ- καστον: *Ρασκουβίν*, *Πετρομένον*, *Ροζίττα*, *Μαοῦ*, *Λεβάντα*, *Πα- ραμυθένιος*, *Διον*, *Ἀβούρης*.
ΜΙΚΡΑ ΤΑΞΙΣ
(Ἀπὸ 14 ἐτῶν καὶ κάτω)
ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Πάνθησα* *Ἀβραδάτιον* [20Ε].
Β' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [10Ε] εἰς ἔ- καστον: *Ἀκούδηστο Ρολόι*, *Λυ- σόχαρτο*, *Ἀργυρόπουλος*, *Μύρ- τα Γ. Ρόκα*, *Μύρον τῆς Ἀνδρου*.
Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ
Υ. Γ.—Ὅλα τὰ δημοσεῖσμα ποιήματα τοῦ Διαγωνισμοῦ θὰ δημοσιευθῶν στὴ Σελίδα Συνε- γασίας, ἀρχίζοντας ἀπὸ σήμερα.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ
οἱ συνδρομηταὶ μου, δια- λήγη ἢ συνδρομὴ των, νὰ τὴν ἀναεθῶνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ἐνοβᾶλλον εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἐξοδὸν νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθέ- να ἰδιαιτέρως. Ἡ ἐγκαιρὴ ἀναεθῶσι τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρῶτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.
Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ
οἱ συνδρομηταὶ μου, δια- λήγη ἢ συνδρομὴ των, νὰ τὴν ἀναεθῶνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ἐνοβᾶλλον εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἐξοδὸν νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθέ- να ἰδιαιτέρως. Ἡ ἐγκαιρὴ ἀναεθῶσι τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρῶτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.
Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Πῶς θὰ περάσετε πὸς εὐχάριστα τὸ κλοκαίρι σας;
Εἶναι ἀπλοῦστοτα: Θὰ προμηθευθῆτε ὅσους πε- ρισσότερους μικροῦσιτε
ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,"
καὶ θὰ τοὺς πάρτε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχὴ, ὅπου θὰ πάτε, — ἀλλὰ κ' ὅπου θὰ μείνετε, — γιὰ νὰ περάσετε τὶς Διακοπές.
Κι' ἓνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου ἀρ- κεῖ, μὲ τὶς 400 τὸν σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυδι- στορήματά του καὶ μὲ τὰ τόσα ἄλλα πού περιέχει. Ἄν πάρτε μάλιστα τὸν **Τόμο τοῦ 1929**, πού ἔχει 600 σελίδες καὶ 8 μυδιστορήματα, τί ἄλλο θέλετε;
Τιμοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τὸν καὶ κάμετε ἐγκαιρῶς τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε **ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!**

ΑΠΑΡΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»
Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Ἐυριπίδου, τὴν 12 Ἰουνίου 1930
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ εἶναι ἡ συνδρομὴ τῶν ἐξαμηνίων τοῦ 1930 ἔληξε τὴν 31 Μαῦου καὶ οὐ, ὅσοι δὲν τὴν ἀ- νανεθῶσαν ὡς τώρα, χροστοῦν νὰ τὴν ἀναεθῶσαν πὸς γρηγορώτερον. Καθὼς οὖν εἶπα καὶ τὴν ἄλλη φο- ρά, στίς σημερινὲς δύσκολες περι- στάσεις, καθυστέρησι συνδρομῆς δὲν εἶναι ἀνεκτὴ.
Σήμερα δημοσιεύω ἀποτελέσμα- τὰ τοῦ Μικροῦ Διαγωνισμοῦ Ποιή- ματος. Μένουν ἀκόμα οἱ Διαγωνι- μοὶ *Συνοδολογίας* καὶ *Φωτογρα- φίας*. Σύντομα θὰ δημοσιευθῶν κ' αὐτοὶ, κ' ἔπειτα θὰ προκηρυχθῆ τὸ Πένταθλον τοῦ 1930 31.
Καὶ μὴ εἰσηγή πού θὰ σὰς χα- ροποιήσῃ: Πολὺ σόντομα θάχουσι τὸ Σῆμα μας,—μὴν ὅρασι θηλασθὴ καρυτσούλα μὲ τὸ μονόφραγμα μου, πού θὰ τὴ φοροῦν πρὸς δια- κριστὴ τὰ παιδιὰ μου, τὰ Διαπλά- σιουλα. Προχθὲς ἤλθε στὸ γραφεῖο μου ἡ καλὴ μας *Λορέλναι*,— πού καθὼς ἔφατε ἤδη, σπούδασε στὴ Γερμανία χρυσόχορ, μὸς ἔφαρε μὴ- λιστα καὶ θαυμάσια δαγμάτα τῆς τέχνης τῆς,— καὶ ἀνέλαβε νὰ σχε- διάσῃ αὐτὴ τὸ Σῆμα καὶ νὰ τὸ ἐκ- τελέσῃ ὅπως ἔφατε. Θὰ εἶναι πολὺ κομψὸ, ἀπὸ λευκὸ ἄργυρο, μὲ τὸ μονόφραγμα μαδρό. Κι' ἐκτός πού θὰ χρησιμοποιῆ πρὸς διάκριση, θη- λασθὴ κ' ἓνα ὄρακο κορηματικὴ καὶ γὰ κορίτσια καὶ γι' ἀγόρια. Θὰ εἶναι μὰ ἢ φθηνότατα, ὅσα νὰ μποροῦν νὰ τὰγοράσουν ὅλα τὰ Διαπλάσιουλα, νὰ τὸ φοροῦν καὶ νὰ γιορτάζονται. Δοῖτον περιμένετε μ' ἐμπιστοσύνη: σὲ λίγο θὰ σὰς ἀ- ναγγεῖλω ὅτι τὸ Σῆμα εἶναι ἔτοι- μο. Ἦταν, βλέπετε, γραφτὸ νὰ μὰς τὸ κῆν μὴ τόσο ἀγαπητὴ Διαπλά- σιουλα, ἢ *Λορέλναι*, ἢ κόρη τῆς ἀεχάστῆς μας *Καρδερίνας*.
Ὁ παλιὸς μου σεβαστὸς φίλος καὶ συνεργάτης κ. *Ἰάκ. Χ. Δραγά- τος* ἐτύπωσε σὲ φυλλάδιο μὴ ὀμι- λία πού εἶχε κάνει στὸν Παρισσοῦ

τὸ 1921, ὅταν γιορτάσθηκε ἡ Ἐ- κατονταετηρίδα τῆς Ἑλλ. Ἐπαν- στασις. Τὸ θέμα τῆς εἶναι: τί ἔ- πρόφεραν στὸν ἱερό Ἄγωνα τὸ Σχολεῖο κ' ὁ Διδάσκαλος. Καὶ δια- ἔβζοντάς τὴν κανεὶς βλέπει εἶτι πραγματικῶς ἐπρόφεραν πολλὰ, ἴσως ἐπρόφεραν τὸ πᾶν. Γιατὶ τὸ Σχολεῖο,—τὸ Κρυφὸν πολλὰκις Σχο- λεῖο,—κ' ὁ Ἑλληνας Διδάσκαλος, ὁ μεγάλος αὐτὸς καὶ φωτισμένος πατριώτης, διατήρησαν τὸ ζῆλο τοῦ ἔθνος καὶ τὸν ἔρωτα τῆς ε- λευθερίας στὸς μακροὺς αἰῶνες τῆς Σκλαβίας, καὶ προετοίμασαν τὸ ἔθνος γιὰ τὸν ἀγῶνα πού τὸ ἀπε- λευθέρωσε. Ἄλλὰ καὶ κατὰ τὰ χρέ- ονα τὰ ἴδια τοῦ Ἄγῶνος, καὶ κα- τὰ τὴν πῶσα δὲν ἔκαμαν γιὰ τὴν Πατρίδα μεγάλα διδάσκαλοι σὰν τὸν Βάρδα, τὸν Γαζῆ, τὸν Κων- σταντῆ, τὸν Οἰκονόμου, τὸν Γεννά- διο καὶ τοὺς ἄλλους... Καὶ μποροῦ- με νὰ ποῖμε εἶτι τὴν παράδοση τῶν πατριωτῶν αὐτῶν διδασκάλων τοῦ ἔθνος ἀκολούθησι σ' ὅλη τὴν τῆ ζωὴ κ' ὁ κ. Δραγάτῆς, ἄλλοτε κατηχητῆς, γυμνασιάρχης καὶ τώ- ρα λυκαμάχης, ἐμπνευσμένος πάντα ἀπὸ πατριωτισμὸ καὶ προσπαθών- τας νὰ τὸν ἐμπνεῖσῃ στὴ νεολαία... Ἐλαβα καὶ δύο ἄγγελισ γιὰ τὶς ἐξοχικὰς Κατασηνωσις πού ἔτοι- μάσει γιὰ τὸ κλοκαίρι ἢ Χριστιαν- κὴ Ἀδελφότης τῶν Νέων (Ἀθη- νῶν, Θεσσαλονίκης, Σῆρου) στὸ Πη- λιο, στὴ Βάρκιζα κ' ἄλλοι. Εἶναι θαυμάσια διοργανωμέναι καὶ μακ- ρίως τὰ παιδιὰ, πού μὲ τόση λίγη ἐξοδα, θὰ μποροῦσιν νὰ ζῆσουν, ἢ γὰ μὰ ἢ γιὰ δύο ἐβδομάδες, αὐ- τὴ τὴν ὄρασι ἐξοχικὴ ζωὴ. (Πλη- ροφορεῖται κ' ἐγγράφει καθήμερα στὰ Γραφεῖα τῆς Χ.Α.Ν. ὁδὸς Μη- τροπόλεως 44.)

ΑΠΑΡΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»
Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Ἐυριπίδου, τὴν 12 Ἰουνίου 1930
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ εἶναι ἡ συνδρομὴ τῶν ἐξαμηνίων τοῦ 1930 ἔληξε τὴν 31 Μαῦου καὶ οὐ, ὅσοι δὲν τὴν ἀ- νανεθῶσαν ὡς τώρα, χροστοῦν νὰ τὴν ἀναεθῶσαν πὸς γρηγορώτερον. Καθὼς οὖν εἶπα καὶ τὴν ἄλλη φο- ρά, στίς σημερινὲς δύσκολες περι- στάσεις, καθυστέρησι συνδρομῆς δὲν εἶναι ἀνεκτὴ.
Σήμερα δημοσιεύω ἀποτελέσμα- τὰ τοῦ Μικροῦ Διαγωνισμοῦ Ποιή- ματος. Μένουν ἀκόμα οἱ Διαγωνι- μοὶ *Συνοδολογίας* καὶ *Φωτογρα- φίας*. Σύντομα θὰ δημοσιευθῶν κ' αὐτοὶ, κ' ἔπειτα θὰ προκηρυχθῆ τὸ Πένταθλον τοῦ 1930 31.
Καὶ μὴ εἰσηγή πού θὰ σὰς χα- ροποιήσῃ: Πολὺ σόντομα θάχουσι τὸ Σῆμα μας,—μὴν ὅρασι θηλασθὴ καρυτσούλα μὲ τὸ μονόφραγμα μου, πού θὰ τὴ φοροῦν πρὸς δια- κριστὴ τὰ παιδιὰ μου, τὰ Διαπλά- σιουλα. Προχθὲς ἤλθε στὸ γραφεῖο μου ἡ καλὴ μας *Λορέλναι*,— πού καθὼς ἔφατε ἤδη, σπούδασε στὴ Γερμανία χρυσόχορ, μὸς ἔφαρε μὴ- λιστα καὶ θαυμάσια δαγμάτα τῆς τέχνης τῆς,— καὶ ἀνέλαβε νὰ σχε- διάσῃ αὐτὴ τὸ Σῆμα καὶ νὰ τὸ ἐκ- τελέσῃ ὅπως ἔφατε. Θὰ εἶναι πολὺ κομψὸ, ἀπὸ λευκὸ ἄργυρο, μὲ τὸ μονόφραγμα μαδρό. Κι' ἐκτός πού θὰ χρησιμοποιῆ πρὸς διάκριση, θη- λασθὴ κ' ἓνα ὄρακο κορηματικὴ κα

